

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

**Vztah britské vlády k regionálním vládním orgánům
ve Skotsku a Walesu po roce 1998**

Bakalářská práce

Praha 2019

Autor práce: **Nikola Vincová**

Studijní program: **Politologie a mezinárodní vztahy**

Vedoucí práce: **prof. PhDr. Blanka Říhová, CSc., dr. h. c.**

Rok obhajoby: **2019**

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 23.7.2019

Nikola Vincová

Bibliografický záznam

VINCOVÁ, Nikola. Vztah britské vlády k regionálním vládním orgánům ve Skotsku a Walesu po roce 1998. Praha, 2019. 44 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Katedra Politologie. Vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Blanka Říchová, CSc. dr. h. c.

Rozsah práce: 106 336 znaků včetně mezer

Abstract

Bakalářská práce „*Vztah britské vlády k regionálním vládním institucím ve Skotsku a Walesu po roce 1998*“ se zabývá nastavením kompetencí Scotland Office a Wales Office a zkoumá jejich vztah s britskou vládou a proměny tohoto nastavení od počátku devoluce, nastiňuje i jednání z roku 1998, které vedly k vytvoření původních devolučních zákonů, do roku 2017. Cílem práce je vysvětlit a zmapovat motivy, které vedly k danému uspořádání a pravomocím a následně vysvětlit proměnu tohoto nastavení. Tato případová studie vychází z teze, že nejsilnějším hybatelem změn je politický faktor vycházející z centra, a proto práce předkládá rozbor proměny pravomocí regionálních vládních orgánů v rámci devolučních zákonů. Ve své nosné části se práce věnuje vývoji v prvním a druhém devolučním období a předkládá analýzu toho, jaký vliv a zájem měla vláda na nastavení daného uspořádání. Důraz je kladen především na pozici státních tajemníků pro Skotsko a Wales, kteří z podstaty svých funkcí ovlivňovali v rámci Scotland Office a Wales Office politické dění v daných regionech, zároveň ale byli závislí na podpoře britské vlády a své vlastní politické strany. Závěr práce pracuje se změnami politické reprezentace nejen v rámci Velké Británie, ale také regionů keltského pásu a zkoumá, jak tyto změny ovlivnily institucionální nastavení regionálních vládních orgánů.

Abstract

The bachelor thesis “*British government relations with territorial departments in*

Scotland and Wales after 1998“ focus its aim on describing powers of government territorial offices Scotland Office and Wales Office, examine its relations with British government and the distinctions of their powers during devolution years. The main topic of this work is to analyse and describe the motives that lead to set those powers and resolve their changes. The case study is working with assertion that main cause to these changes is the political factor rising out of the centre therefore the work submits an analysis of government devolution acts and how these acts changed institutional framework and intergovernmental relations. In its major part, the work is focused on first and second devolution stage and deals with British government intentions in territorial departments. The attention is put on the roles of the Secretaries of States for Scotland and Wales, who in the nature of their posts influenced Scottish and Welsh politics but were also dependent on British government and their political parties. In the conclusion the work aim is to provide the analysis of change of the political representation across United Kingdom and the effect of this change on devolution arrangements and powers in relation to government territorial departments.

Klíčová slova

Devoluce, Velká Británie, Skotsko, Wales, Scotland Office, Wales Office, britská vláda, regionální vládní orgány, decentralizace

Keywords

Devolution, Great Britain, Scotland, Wales, Scotland Office, Wales Office, UK government, government territorial offices, decentralization

Title/název práce

Vztah britské vlády k regionálním vládním orgánům ve Skotsku a Walesu po roce 1998
British Government relations with territorial offices in Scotland and Wales after 1998

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní prof. PhDr. Blance Říchové, CSc., dr. h. c. za její trpělivost a cenné rady při vedené této bakalářské práce a čas, který práci věnovala. Také bych ráda poděkovala rodině a blízkým za jejich morální a psychickou podporu, bez kterých bych předkládanou práci nedokončila.

Obsah

ÚVOD	1
1. Ukotvení tématu devoluce v teorii decentralizace	4
1.2 Devoluční proces.....	5
1.3 Historický kontext uskutečnění devolučního procesu.....	5
2. Vztah britské vlády k regionálním vládním orgánům ve Skotsku a Walesu po roce 1998	12
2.1. Návrhy uspořádání a změn v úřadu státního tajemníka pro Skotsko před rokem 1998 ...	13
2.1.1. Konečná podoba pravomocí státního tajemníka pro Skotsko a jeho úřadu.....	15
2.2. Návrhy uspořádání a změn v úřadu státního tajemníka pro Wales	17
2.2.1. Konečná podoba pravomocí státního tajemníka pro Wales a jeho úřadu	19
3. Fungování regionálních orgánů vlády po jejich vytvoření	21
3.1. Debata o budoucnosti teritoriálních ministerstev před všeobecnými volbami 2001	21
3.2. Působení úřadů státních tajemníků po všeobecných volbách 2001	23
3.3. Začlenění úřadů státních tajemníků pod ministerstvo pro záležitosti ústavy	25
3.4. Cesta k novému devolučnímu zákonu pro Wales	26
3.4.1 Velšský devoluční zákon 2006.....	30
3.5. Působení úřadů státních tajemníků po devolučních volbách 2007.....	33
3.6. Situace po všeobecných britských volbách 2010.....	36
3.7. Nové devoluční zákony posledního desetiletí a cesta k naplnění devoluce	38
3.8. Současná podoba regionálních vládních orgánů ve Skotsku a Walesu.....	40
ZÁVĚR	42
SUMMARY	43
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	45
SEZNAM PŘÍLOH	50

ÚVOD

Téma bakalářské práce se soustředí na zmapování nastavení kompetencí regionálních vládních orgánů ve Skotsku a Walesu, kterými byly po roce 1998 úřady státních tajemníků – Scotland Office a Wales Office. Text zkoumá motivy, které vedly k zachování těchto orgánů, návrhy na jejich podobu, politické vlivy, které jejich transformaci provázely a samozřejmě také jejich následné proměny po uskutečnění devoluce až do roku 2017. Hlavními zdroji tohoto výzkumu jsou vládní návrhy, tzv. „Bílé knihy“ (*white papers*), samotné devoluční zákony, analýzy těchto dokumentů, monografie mapující devoluční proces a akademické články zabývající se devolučním procesem. Práce vychází z hypotézy, že devoluce a s ní spojené úřady státních tajemníků pro Skotsko a Wales a samotní státní tajemníci fungovali především v zájmu britské vlády a nikoli jednotlivých regionů – cílem práce je tedy odpovědět na otázku, zda teritoriální státní tajemníci byli v průběhu devoluce zástupci regionů, nebo byli britskou vládou využíváni jako nástroje k prosazení její vlastní politiky. Tato teze je zkoumána skrze proměny institucionálních vztahů mezi britskou vládou a regionálními vládními orgány. V teoretické části práce proto nastíním pozadí takovýchto vztahů a vlivy, které vedly k následnému utvoření staronových teritoriálních ministerstev; jaký vliv měly na toto institucionální nastavení samotní státní tajemníci pro Skotsko a Wales a jak byla samotná devoluce ve vztahu k teritoriím koncipována. V nosných částech práce poté rozvedu nastavení kompetencí úřadů státních tajemníků, působení Scotland a Wales Office v rámci devolučního kontextu, jejich vztah s britskou vládou a zároveň ověřím výchozí tezi této práce. V závěru představím výsledky proměny vztahu regionálních orgánů britské vlády a vlády samotné a ověřím výzkumný záměr této práce.

V českém prostředí se tématu devoluce věnuje výhradně paní profesorka Blanka Říchová. Zpracování tématu regionálních orgánů nalezneme v kapitole *Spojené království Velké Británie a Severního Irsku*, kterou paní profesorka přispěla do publikace *Základní modely demokratických systémů* (2008). Dále nalezneme téma devoluce v publikaci *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace* z roku 2002, do které paní profesorka Říchová také značně přispěla a samozřejmě nesmíme opomenout ani nesčetné množství článků v odborných časopisech.

Jinak ale zůstává devoluce v české politologické sféře spíše neprozkoumaná a značné analýzy nalezneme výhradně v zahraničních zdrojích. Mezi nejznámější publikace o devoluci patří jistě dílo britského ústavního právníka Vernona Bogdanora

Devolution in the United Kingdom (1999, nové vydání 2001). Existují také publikace mapující jednotlivé roky devoluce s názvem *The State of the Nations*, které editují politologové Alan Trench a Robert Hazell (2000, 2001, 2003, 2004, 2005 a 2008). Tyto publikace se ale zabývají devolucí jako komplexním jevem, procesem. Ucelená publikace, která by mapovala regionální vládní orgány ve Velké Británii po roce 1998, zde chybí.

Na téma teritoriálních ministerstev vzniklo v minulosti nespočet publikací, namátkou můžeme zmínit například *Devolution in the UK* od politologa Jamese Michella (2009), která zkoumá vývoj obou ministerstev od jejich vzniku až po uskutečnění devoluce na konci 90. let 20. století. Další velmi rozsáhlou publikací mapující vznik Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a následný průběh snah o uskutečnění devoluce je již zmíněná kniha britského ústavního právníka Vernona Bogdanora *Devolution in the United Kingdom*, jež vyšla v roce 1999 a dotýká se i témat teritoriálních ministerstev. Témata jednotlivých regionů jsou ale zkoumána i odděleně, například v rámci práce *Governing Scotland: the invention of administrative devolution*, kterou též napsal James Mitchell (2003) a *Devolution in Wales: claims and responses, 1937-1979* od autora Johna Gilberta Evanse (2006), která ale bohužel nezkoumá celý vývoj teritoriálního ministerstva pro zájmy Walesu, ale pouze se dotýká jeho vzniku a několika let následného působení. Samozřejmě nesmíme zapomenout ani na akademické články zkoumající regionální vládní orgány, jakými jsou například *Welsh Office exceptionalism, economic development and devolution, 1979 to 1997* od Leona Goobermana (2016) a *Administrative Devolution in Practice: The Secretary of State for Scotland and the Scottish Office* od politologa Michaela Keatinga (1976). Výčet akademických publikací na téma devoluce a regionálních vládních orgánů v minulém století by byl ale jistě tak obsáhlý, že se zde budeme muset spokojit s tímto krátkým základním přehledem. Proto není na místě přílišně zabíhat do historie Scottish a Welsh Office, protože ta není pro tuto práci klíčová – navíc byla velmi dobře zpracována již v minulosti. Klíčovým tématem je až příprava devolučního uspořádání a vliv, který na toto uspořádání měly právě Scottish a Welsh Office.

Práce se zabývá především kompetencemi Scotland Office a Wales Office a zkoumá politické pozadí takového nastavení. V tezích bakalářské práce bylo sice vytyčeno pět faktorů zkoumání (politický, sociální, kulturní, národnostní a ekonomický), nicméně po analýze zdrojů a výzkumu se práce soustředí pouze kolem faktoru politického, který, jak bylo uvedeno a předpokládáno již v tezích, je nejsilnějším

a zásadně ovlivňuje veškerá rozhodnutí britské vlády ve vztahu k regionálním vládním orgánům ve Skotsku a Walesu. Metoda práce jako případové studie a časové rozmezí byly zachovány – oblast zkoumání tedy začíná u návrhů na nové nastavení a uspořádání Scotland Office a Wales Office a pokračuje až do roku 2017. V rámci časového rozmezí byl posunut začátek druhého období devoluce o několik let dříve, do roku 2007¹, aby reflektoval nastavení všeobecně přijímané v akademických textech. (viz například Trench, 2008; Hazell, 2008) Navíc jsem přidala kapitolu o současné podobě regionálních vládních úřadů, která doplňuje komplexní pohled na Scotland a Wales Office.

Nosné části práce se tak věnují vlivům, které působily na britskou vládu při utváření nových devolučních zákonů, ve kterých byly zakotveny funkce státních tajemníků a jejich regionálních úřadů, výsledku těchto vlivů a dále proměnám jednotlivých úřadů, pravomocí a tlaku, který následný vztah britské vlády s regionálními orgány ovlivňoval. Dále se práce zaměřuje na podmíněnost tohoto vztahu a do jaké míry ovlivňoval postavení státních tajemníků – jak stranická obměna ve vrcholných vládních orgánech ovlivnila pozice regionálních státních tajemníků a zda lze z takového vztahu vyvodit závěry.

Asi neznámějším citátem o devoluci je ten bývalého státního tajemníka pro Wales Rona Daviese z roku 1999: „*Devoluce je procesem, nikoli událostí.*“ Tato skutečnost provází devoluci a s ní spojené regionální úřady vlády již od počátku jejich „*vzniku*“ ve stejném roce, ze kterého pochází výše zmíněný citát. To, že je devoluce procesem, se odráží v mnoha jejích aspektech – především v průběhu devoluce po prohře Labouristické strany nejdříve ve volbách do devolučních institucí v roce 2007 a následně ve všeobecných britských volbách v roce 2010, kdy se dynamika procesu zásadně proměnila. Bakalářská práce tak pracuje s tezí, že v případě, kdy je u moci politická strana se zájmem na devoluci, mají regionální vládní orgány dostatečné politické zázemí a silné pravomoci, zatímco pokud je u moci politická strana či strany s jiným pohledem na regionální zájmy, ustupují vazby s regionálními úřady do pozadí a zkoumání průběhu devoluce se i z politologického hlediska dostává na menší úroveň, než tomu bylo v letech předchozích – proces devoluce již není tak zajímavým tématem. Takováto skutečnost nicméně neznamená, že by regionální úřady vlády přestaly plnit svou funkci, jen se musely etablovat na nové politické uspořádání, což zapříčinilo i značný posun v jejich

---

¹ Dřívější rozdělení fází devoluce v rámci tezí bakalářské práce reflektovalo devoluční zákony. Posunutí reflektuje přiklonění se k rozdělení dle volebních období, která lépe odrážejí změny v politickém uspořádání.

náplni práce a také v jejich vztahu s britskou vládou.

1. Ukotvení tématu devoluce v teorii decentralizace

Teorie decentralizace a tento fenomén obecně je v politologii velmi komplexní. Proto se v rámci teorie decentralizace i v dnešní době setkáváme s mnoho nepřesně definovanými a spornými pojmy a jednotlivými teoriemi, protože se jedná o velmi složitý koncept. Mnoho autorů definuje různé pojmy rozdílně či vytváří své vlastní, aby je přizpůsobili svému výzkumu (UNDP, 1999, s. 4), neshodují se tedy v teoretické praxi. Devoluce je už tedy jen ze své podstaty problematickým termínem. (Říchová, Fiala, 2002, s. 22) V rámci teorie decentralizace ji někteří autoři užívají i ve vztahu k procesům mimo Spojené království Velké Británie a Severního Irska – například politolog Michael Keating užívá pojmu „*devoluce*“ nejen pro přesun pravomocí od mocenského centra k podřízenému orgánu, ale také jím popisuje přenos pravomocí směrem nahoru k mezinárodním institucím. (Říchová, Fiala, 2002, s. 10 a 22) Takto vymezená charakteristika devoluce ale v rámci Velké Británie neplatí, protože termín je zde užíván jako synonymum britské „*decentralizace*“. (Říchová, 2002, s. 247) Britský ústavní právník a jeden z předních autorů publikací o devoluci Vernon Bogdanor charakterizuje devoluci jako „*přenos pravomocí z nadřízené k podřízené politické autoritě. Přesněji vymezeno, je možné devoluci definovat pomocí tří základních prvků: přenos k podřízenému volenému orgánu, který je určen územně a přenesené funkce jsou před přenesením vykonávané ministry a parlamentem.*“ (Bogdanor, 1999, s. 2) Dále Bogdanor takovéto přenesené pravomoci definuje buďto jako zákonodárné, tedy pravomoci pro vytváření zákonů, nebo výkonné, pravomoci k vytváření sekundárního práva v rámci primární legislativy, která je vytvořená westminsterským parlamentem. Nově vytvořené volené těleso je podřízeno britskému parlamentu a nepodkopává jeho svrchovanost (Bogdanor, 1999, s. 3) Pro Bogdanora je tak devoluce samostatně stojícím případem, který je omezen na specifickou ústavní reformu v rámci Spojeného království, jež byla započata na konci 90. let 20. století. Toto vymezení devoluce je ale komplexní, například politolog Russell Deacon přebírá ve své práci o devoluci definici z politického slovníků „*The Penguin dictionary of politics*“, kde je definována velmi jednoduše jako „*proces přenesení pravomocí z centrální vlády na nižší či regionální úroveň.*“ (Deacon, Sandry, 2007, s. 2)

1.2 Devoluční proces

Regiony Skotska a Walesu byly k Anglii připojeny v průběhu staletí. Zatímco Wales se stal integrální součástí Anglie v 16. století na základě Zákonů o unii (1536 a 1543), Skotsko se k unii připojilo až v roce 1707, nicméně si ponechalo svůj odlišný charakter, školství, náboženství a právní systém. Pro lepší správu svých regionálních zájmů vytvořila britská vláda v průběhu let teritoriální ministerstva Scottish Office a Welsh Office, které spravovaly, jak názvy napovídají, právě území Skotska a Walesu. Scottish Office bylo vytvořeno již v roce 1885, nicméně jeho zástupce se stal regulérním členem kabinetu až roku 1892 a povýšen na státního tajemníka byl až v roce 1926. (Bogdanor, 1999, s. 111) Velšský protějšek ministerstva - Welsh Office, byl vytvořen o mnoho let později, v roce 1965. Struktura ministerstev byla obdobná a jejich státní tajemníci sice spravovali záležitosti daných území, především ale v zájmech britské vlády. (Říchová, 2008, s. 107)

Pro popsání těchto ministerstev se často užívá pojem „*administrativní devoluce*“ – v kontrastu s jejich protějškem v Severním Irsku, Northern Ireland Office (v jeho případě najdeme v odborné literatuře spíše pojem „*přímá správa*“). (Mitchell, 2009, s. 16) Je tedy zapotřebí si uvědomit odlišný charakter devoluce na území Velké Británie – v případě Skotska a Walesu, a odlišit ho od devoluce v Severním Irsku, která je samostatným problémem, jenž je řešen odděleně. Tato práce tedy zkoumá postavení a role regionálních úřadů ve Skotsku a Walesu ve vztahu k britské vládě, jelikož jsou regiony a dynamika procesu navzájem propojeny, problematiku Severního Irsku ponechává stranou, protože se jedná o odlišný fenomén. (Říchová, 2002, s. 248)

1.3 Historický kontext uskutečnění devolučního procesu

Po neúspěšných referendech o devoluci ze 70. let 20. století zde byla snaha vyvarovat se vládním chybám z tohoto období a připravit devoluci, která by byla jak funkční, tak do budoucna udržitelná. Po pádu labouristické vlády Jamese Callaghana² na jaře 1979 a nástupu vlády konzervativní bylo labouristy rozhodnuto, že devoluce musí přijít se souhlasem z regionů a nikoli pouze z Westminsteru. (Scottish Devolution 1997-9, s. 76)

---

² Vládě byla vyslovena nedůvěra opoziční konzervativní stranou v čele s Margaret Thatcherovou.

Za předsednictví Margaret Thatcherové se Konzervativní strana utvrdila v unionistické pozici a nepřipouštěla žádnou formu devoluce. Sama Thatcherová viděla také Scottish Office a její struktury jen jako nadbytečnou vrstvu byrokracie, která ji stála v cestě. (Bogdanor, 1999, s. 195) Při nástupu Johna Majora jako premiéra se pozice strany nezměnila. Sedmnáct let dominance konzervativní vlády proto dalo prostor Labouristické straně k přípravě nových devolučních návrhů – ve Skotsku strana návrhy diskutovala plošně s akademickou a občanskou sférou, ve Walesu tomu tak ale bohužel nebylo. (Constitutional Unit, 1996, s. 26) Velšská devoluční debata se omezovala jen na postoje jednotlivých politických stran a později se do nich zapojila i „*The Constitutional Unit*“, ucelená debata pod záštitou jednoho fóra zde ale zcela chyběla. Labour party zde nepředstavila devoluční návrhy až do konce 80. let 20. století a z počátku se devoluční téma soustředilo pouze jako její vnitrostranická diskuze. (Bogdanor, 1999, s. 196)

Skotská devoluční diskuze se odehrávala pod křídly „*Scottish Constitutional Convention*“ (Skotské konstituční úmluvy, dále jen SCC). Ta vyrostla na základech kampaně pro skotský parlament (*Campaign for Scottish Assembly*, vznikla na první výročí nepodařeného skotského referenda o devoluci) a jednalo se o mezistranickou organizaci, která byla ustavena na konci 80. let 20. století (Bogdanor, 1999, s. 196). SCC byla rozsáhnou koalicí sdružující zástupce politických stran, lokálních autorit, odborů, menších podniků, církve, ženského skotského fóra a rady rasové rovnosti. Takto plošné zastoupení bylo důležité, protože jakýkoli následný návrh devoluce měl odrážet vůli skotského lidu. Konzervativní strana se ale z podstaty své politiky odmítla na jednáních podílet a Skotská národní strana sice návrhy podporovala, z platformy ale nakonec vystoupila ještě před jejím prvním setkáním, které se uskutečnilo na konci března 1989. V rámci jednání podepsali členové SCC „*Claim of Right*“, jenž deklaroval suverenitu skotského lidu, který si měl sám zvolit formu své vlády – jednalo se tedy o předstupeň skotského shromáždění či parlamentu. Během následujících sedmi let zveřejnila SCC několik zpráv a vytyčila principy skotské devoluce – tato snaha vyvrcholila zveřejněním publikace „*Scotland's Parliament. Scotland's Right*“³ v roce 1995. Devoluce byla klíčovým projektem pro členy Labouristické strany, proto se do diskuzí uvnitř platformy zapojovalo i centrum v Londýně. Donald Dewar, skotský státní tajemník na konci 90. let 20. století a také výrazná postava Skotské labouristické strany, na devoluci pracoval již desetiletí a předseda labouristů John Smith byl devoluci také velmi nakloněn

---

³ Jednalo se o návrh devoluce, jehož části byly následně využity při plánování struktur nového skotského parlamentu.

a její příslib převzal i nový předseda strany Tony Blair⁴. Tento jeho závazek v pokračování politiky svého předchůdce později umožnil vznik devolučního uspořádání. (Scottish Devolution 1997-9, s. 76)

Rozdílné pohledy dvou hlavních dominantních britských stran se ukázaly před všeobecnými volbami v roce 1997. John Major se rozhodl potenciální rozpad unie znovu přenést do popředí zájmů. Tony Blair měl sice k devoluci určité výhrady, viděl ji ale jako nevyhnutelnou nutnost. Ve svých pamětech později uvedl: „*Nikdy jsem nebyl devoluci příliš nakloněn. Je to nebezpečná hra. Nejde poznat, kde končí nacionalistický sentiment a začíná separatismus. Podporuji Velkou Británii, nevěřím nacionalismu jako konceptu a když se ohlédnu do historie, říkám si, zda je vůbec možné to udělat správně. I když jsem ale nebyl příliš velkým zastáncem, bylo mi zcela jasné, že je to nevyhnutelné.*“⁵ I přes všechny výhrady posunul Tony Blair devoluci do popředí zájmů labouristů. Fakt, že John Major odložil datum voleb až na nejzazší možný termín umožnilo zástupcům labouristů a liberálních demokratů pokračovat v debatách o šest měsíců déle a byly položeny základy mezistranické dohody, jak dále v devoluci pokračovat. (Scottish Devolution 1997-9, s. 77)

Poté, co se Labouristická strana tedy zavázala k velké ústavní reformě, začala hledat poradce, kteří by ji onu reformu pomohli uskutečnit. „*The Constitutional Unit*“, výzkumné středisko ústavních reforem a institucí založené v roce 1995 Robertem Hazellem, zkoumalo návrhy devolučních změn, především zprávy SCC, ale analyzovalo i možnosti devolučního uspořádání ve Walesu, a snažilo se je převést do uskutečnitelné podoby. Práce „*The Constitutional Unit*“ přinesla dvě zásadní změny – **ideu pre-legislativního referenda**, která vzešla ze zkoumání jednotlivých regionálních území a především Walesu, kde devoluce v roce 1979 selhala a zadruhé, že se měl **skotský návrh přiblížit podobě devoluce v Severním Irsku** a zahrnovat v rámci skotské devoluce rezervované pravomoci Westminsteru a pravomoci přenesené jinam. Tyto návrhy byly následně velmi zásadně prezentovány Scottish Office, úřadu vlády a vládním právníkům. (Scottish Devolution 1997-9, s. 77)

Státní správa se v průběhu let na devoluci také připravovala. Částečně se jednalo o úsilí „*The Constitutional Unit*“, ale i ona sama si byla vědoma toho, že se musí na takto velkou politickou změnu připravit. Scottish Office vedená Michaellem Forsythem

---

⁴ Tony Blair převzal předsednictví strany po náhlé smrti Johna Smitha v roce 1994. Sám Smith byl ve vedení strany od roku 1992.

⁵ Citát pochází z Blairových pamětí vydaných v roce 2010 s názvem „*A Journey*“.

devoluci podrobně zkoumala, i když jí nebyl státní tajemník pro Skotsko nakloněn – úřad se ale ještě před všeobecnými volbami s tématem velmi blízce seznámil. (Scottish Devolution 1997-9, s. 78)

Uvnitř Labouristické strany ale přetrvávaly neshody ohledně referenda, které se mělo konat před představením zákonů v parlamentu (Bogdanor, 1999, s. 198) – tedy naopak, než tomu bylo v sedmdesátých letech; Tony Blair ale na jeho uskutečnění trval, protože nechtěl, aby byla devoluce viděna jako nátlak centra. V červnu 1996 tak navrhl, aby se ve skotském referendu nehlasovalo jen o samotné devoluci, ale také o daňových pravomocích. Sám Blair později přiznal, že referendum mělo zajistit hladší průchod nového zákona dolní komorou parlamentu. Další výhodou referenda pro něj byl i fakt, že v případě, kdy by se budoucí vlády pokusily devoluci zvrátit, bylo by zapotřebí dalšího referenda. (Scottish Devolution 1997-9, s. 78)

V rámci Scottish Office ale zaznívaly i kritické hlasy. Jim Gallagher, starší úředník v úřadu státního tajemníka pro Skotsko poznamenal, že zde nebyla vůle se zabývat nevyřešenými tématy a zůstaly zde nevyřešené problémy⁶. V rámci příprav na všeobecné volby 1997, s labouristickým vítězstvím na dosah, se začala připravovat i ministerstva ve Whitehallu na plánování a implementaci devoluce. V roce 1992 bylo rozhodnuto, že jakékoli budoucí devoluční návrhy budou přicházet z teritoriálních ministerstev – Scottish a Welsh Office, předtím ale budou konzultovány s úřadem vlády. Tato ujednání dala základy k pozdějším diskuzím a úřad vlády začal v roce 1997 zkoumat problematiku předchozích devolučních snah ze sedmdesátých let. (Scottish Devolution 1997-9, s. 80)

Když se labouristé dostali v roce 1997 k moci, stále nebylo zcela jasné, zda se devoluci povede vůbec prosadit. Dohlížet na tvorbu politiky ve Skotsku měl Donald Dewar, který byl po volbách jmenován státním tajemníkem pro Skotsko a v rámci vlády vystupoval jako silný stoupenec devoluce. (Scottish Devolution 1997-9, s. 80) Jeho první den v novém úřadu mu byla prezentována tzv. „*black book*“ klíčových rozhodnutí, které musely být učiněny a měly ho připravit na jednání vládní komise o devoluci ve Skotsku, Walesu a Anglii (*Cabinet Committee on Devolution in Scotland, Wales and English Regions*). Vláda ale tlačila na to, aby devoluce proběhla co nejrychleji, a tak k tomu státní úředníci i přistupovali. Proto se Scottish a Welsh Office snažily pracovat rychle, aby se k devoluci nemělo možnost vyjádřit příliš mnoho jejích odpůrců. Ve výsledku měla výše

---

⁶ Například otázka skotského nadreprezentování v dolní komoře britského parlamentu, anglická otázka a další.

zmiňovaná vládní komise skládající se z klíčových ministrů celkem patnáct schůzí. Kladný výsledek referend následně umožnil jednoduší prosazení devolučních zákonů. (Scottish Devolution 1997-9, s. 81)

Donald Dewar byl po vytvoření nové vlády schopen uvnitř kabinetu zajistit shodu a navrhl Bílou knihu, která měla devoluci otevřít cestu do zákonné podoby. V rámci konání devolučního referenda ve Skotsku v září roku 1997, se přidala na stranu devoluce i Skotská národní strana, která ji vnímala jako mezikrok k nezávislosti. Výsledky referenda nakonec ukázaly, že 74,3% Skotů volilo pro devoluci a 63,5% si přálo i doplňující daňové pravomoci. (Scottish Devolution 1997-9, s. 82) Když Donald Dewar o dva měsíce později zveřejnil v Glasgow nový devoluční zákon pro Skotsko, popsal ho jako historický dokument a hlavní pozornost upínal k tomu, že bude díky zákonu vytvořen skotský parlament. (Scottish Devolution 1997-9, s. 83)

Velšské devoluční referendum se konalo o týden později než ve Skotsku, tedy 18.9.1997. Výsledek byl nakonec kladný, nicméně velmi těsný – pro vytvoření shromáždění hlasovalo 50,1% Velšanů. V květnu toho samého roku byl Tony Blairem do funkce státního tajemníka pro Wales jmenován Ron Davies. Po vytvoření labouristické vlády se mu, stejně jako Donaldu Dewarovi, podařilo zajistit podporu pro velšské shromáždění a v červnu 1997 zveřejnil Bílou knihu s návrhy na devoluční uspořádání. Davies se stal z podstaty státního tajemníka pro Wales i předkladatelem nového velšského devolučního zákona.

Velšský devoluční zákon byl schválen 31.7.1998, ten skotský až o několik měsíců později 19.11.1998. Na jejich základě byly ustaveny nové instituce – skotský parlament se 129 poslanci (společně byla ustavena i skotská exekutiva) a velšské národní shromáždění se 60 členy. Skotská devoluce zahrnovala jak vytvoření jednokomorového parlamentu s pravomocemi primární legislativy v rámci oblastí, které byly jiné než rezervované britskému parlamentu, tak i exekutivy v čele s prvním ministrem (*first minister*). Jednalo se model devoluce podobný tomu v Severním Irsku – vláda nakonec přistoupila na model rezervovaných pravomocí. Velšská devoluce ale představovala zcela nové uspořádání. (Bogdanor, 1999, s. 209) Na základě devolučního zákona z roku 1998 vzniklo shromáždění s výkonnými pravomocemi, jednalo se ale o korporátní těleso, ve kterém nebyly jasně oddělena výkonná složka se složkou legislativní. Předsedou se stal první tajemník (*first secretary*).

Nově vzniklé instituce převzaly pole působnosti, které před jejich vytvořením spravovaly především Scottish a Welsh Office. Teritoriální ministerstva ztratila své

výkonné pravomoci a velká část jejich úředníků⁷ se přesunula do devolučních administrativ. Vzhledem k pravomocem, které byly v rámci devoluce přesunuty do Skotka se Scottish Office transformovala na Scotland Office jen s reziduálními pravomocemi. V případě devoluce ve Walesu zde byly ještě značné nedostatky, protože nebyly přeneseny pravomoci primární legislativy, a tak transformovaná Wales Office zastávala větší rozsah pravomocí.

V rámci Velké Británie se zástupci jednotlivých institucí, jak v centru, tak v regionech, dohodli na zastřešujících ustanovení – na memorandu o porozumění (*Memorandum of Understanding*). V rámci těchto ustanovení jsou vytyčeny principy vztahů nově vzniklého uspořádání – v návaznosti na dané dohody jsou zveřejňovány i devoluční průvodce (*devolution guidance notes*). (Leeke, Sear, Gay, 2003, s. 8) Pro komunikaci centrální vlády a devolučních administrativ byl vytvořen společný výbor ministrů (*Joint Ministerial Committee*), v rámci kterého se scházeli britští ministři, skotští ministři, členové vlády národního shromáždění a v neposlední řadě i zástupci Severního Irsku. Většina komunikace ale probíhala v neformální rovině⁸. (Leeke, Sear, Gay, 2003, s. 9)

První volby do nově vzniklých institucí se uskutečnily v květnu 1999. Instituce převzaly své funkce a pravomoci oficiálně 1. června. Velké množství úředníků se z teritoriálních ministerstev přesunulo do devalvovaných institucí. Téhož roku a stejný den vznikly nově transformované úřady státních tajemníků Scotland Office a Wales Office. První z jmenovaných ministerstev sídlilo v londýnském Whitehallu a Edinburghu, druhé z jmenovaných také sídlilo ve Whitehallu a zároveň v Cardiffu. Dvojí sídla měla podpořit role úřadů – jako spojnic mezi jednotlivými vládami a institucemi; a zástupců jak regionů, tak centra.

Do čela úřadu státního tajemníka pro Skotsku usedl v květnu roku 1999 labouristický poslanec John Reid. Labouristická strana ve Skotsku utvořila vládu a do role prvního ministra byl jmenován Donald Dewar, jenž na konci devadesátých let zastával roli státního tajemníka pro Skotsko a byl značně prodevoluční postavou labouristické strany. Ron Davies byl v úřadu státního tajemníka pro Wales nejdříve v říjnu roku 1998 nahrazen Alunem Michaelsem, velšským labouristickým poslancem, který se po vítězství velšské labouristické strany stal prvním velšským tajemníkem. Do úřadu státního tajemníka byl na jeho místo dosazen Paul Murphy.

---

⁷ Ve Scottish Office pracovalo kolem 4,500 úředníků, ve Welsh Office jich bylo méně, jen asi 2,500.

⁸ Jak bude nastíněno v dalších kapitolách, „*Joint Ministerial Committee*“ nebyl zcela využíván.

Silné devoluční osobnosti, které se v rámci teritoriálních ministerstev podílely na vytváření devoluce, tak odešly buď do nově vzniklých institucí, jako Donald Dewar, nebo se z regionální politiky stáhly, jako Ron Davies. Do čela nových ministerstev pro regionální záležitosti tak nastoupili politici, kteří ne vždy v budoucnost devolučního uspořádání věřili, a především se ne vždy účastnili formulací samotného vzniku nového ústavního uspořádání. Tato skutečnost ztěžovala mezivládní vztahy a také mezistranické vztahy v rámci Labouristické strany. V době její dominance byly problémy sice řešeny uvnitř jejích struktur, naplno se problém ukázal až po regionálních volbách 2007 a všeobecných britských volbách 2010. Státní tajemníci pro Skotsko a Wales a zástupci teritorií již nebyly stranickými kolegy, ale faktickými rivaly – to přeneslo do popředí problém funkce státních tajemníků pro Skotsko a Wales, kteří ze své podstaty měli zastupovat daná teritoria v centru, nicméně jednali na popud vlády a sloužili britské vládě jako nástroj pro prosazování jejích vlastních politik ve vztahu ke Skotsku a Walesu.

2. Vztah britské vlády k regionálním vládním orgánům ve Skotsku a Walesu po roce 1998

Po vítězství ve všeobecných volbách v roce 1997 nastal pro Labouristickou stranu těžký úkol – nejen prosadit nové devoluční zákony a vytvořit devolvované instituce, ale i zrevidovat současné regionální orgány vlády ve Skotsku a Walesu. Jejich úloha zůstávala nejasná a názory na jejich zachování a přetvoření se různily napříč stranami. Následující kapitoly zkoumají vývoj návrhů a možností, které ležely před labouristickou vládou po květnových volbách 1997, dále konečnou podobu pravomocí a role regionálních vládních orgánů a v neposlední řadě i vývoj tohoto uspořádání do roku 2017, kdy vešel v platnost poslední z devolučních zákonů⁹.

Kapitoly nastiňují proces, který vedl ke konečné podobě prvních devolučních zákonů pro Skotsko a Wales z roku 1998, následné diskuze o sloučení či zrušení úřadů, jejich spojení pod nově vzniklé ministerstvo v roce 2003, cestu k velšskému devolučnímu zákonu 2006, jeho pozměnění z roku 2014 a 2017, vývoj skotského devolučního uspořádání v rámci zákonů z let 2012 a 2016 a momentální vztah britské vlády se Scotland Office a Wales Office ve světle tohoto vývoje a jejich „znovu utvoření“ jako samostatných ministerstev. Důraz je kladen především na role státních tajemníků pro Skotsko a Wales a jejich vztahy s britskou vládou, jenž ovlivňovaly institucionální nastavení v kontextu devoluce.

Velká Británie měla již před devolucí rozděleny některé funkce teritoriálně. Dřívější úřady státních tajemníků Scottish Office a Welsh Office dlouhodobě spravovaly teritoriální zájmy britské vlády a byly řízeny státními tajemníky odpovědnými westminsterskému parlamentu. Sami tajemníci byli součástí širšího britského kabinetu, skotský od roku 1926 a velšský od vytvoření úřadu v roce 1965. Na základě již dříve vytvořených struktur byla vystavěna i samotná devoluce; státní tajemníci se na návrzích také značně podíleli.

Pravomoci se přesunuly na administrativy přímo volené v daném teritoriu, v případě Skotska byly tyto odpovědnosti doplněny i o legislativní pravomoci. Nicméně se jednalo jen o omezené oblasti a hlavní oblasti politiky jako zahraniční politika, makroekonomie, obrana, imigrace a státní občanství zůstaly v rukou centra Velké Británie. Parlament ve Westminsteru si zachoval svou svrchovanost – devoluce tak

---

⁹ *Wales Act 2017* (dokument dostupný z http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2017/4/pdfs/ukpga_20170004_en.pdf)

nevytvořila problematiku v nejasnosti jeho pravomocí. (Trench, 2004, s. 167) Zachoval si také právo vydávat veškeré zákony, bez ohledu na rozdělení devolvovaných kompetencí, zavázal se ale k tomu, například v „*Sewel Convention*“¹⁰, že tak činit nebude. (Trench, 2004, s. 168)

2.1. Návrhy uspořádání a změn v úřadu státního tajemníka pro Skotsko před rokem 1998

Proces devoluce a návrhy na novou podobu institucionálního uspořádání byly ve Skotsku na konci devadesátých let velmi diskutovány. Uvnitř skotské politické scény existovala platforma s názvem „*Scottish Constitutional Convention*“ (Skotské konstituční úmluvy, dále jen SCC), která vznikla na konci osmdesátých let dvacátého století. Toto uskupení sdružovalo některé skotské politické strany, Labouristickou stranu a stranu Liberálně demokratickou, a také zástupce občanských skupin. Konzervativní strana a Skotská národní strana se v rámci uskupení odmítly podílet na diskuzích. Právě na základě diskuzí uvnitř SCC vydala labouristická vláda v červenci 1997 Bílou knihu s názvem „Skotský parlament“, která byla navrhována skotským státním tajemníkem Donaldem Dewarem. V dokumentu mimo jiné navrhovala změny v úřadu státního tajemníka pro Skotsko, do té doby nazývaného Scottish Office, a také v roli samotného státního tajemníka. Vláda vycházela především z kompromisů uvnitř SCC, vracela se ale také k dřívějším devolučním návrhům, které byly formulovány na konci sedmdesátých let 20. století¹¹.

Vláda vycházela v návrhu z faktu, že na skotský parlament bude přesunuta pouze část kompetencí a budou zachovány kompetence „*rezervované*“, které budou dále náležet britskému parlamentu. Většina pravomocí, které se přesunou na skotský parlament, byly v minulosti v gesci Scottish Office, ale jak již bylo řečeno dříve, velká část pravomocí zůstane v centru. Bude tedy zapotřebí instituce vykonávající spojnici mezi Londýnem a Edinburgem a zajišťující hladký průběh devoluce. Dosud nejvýznamnější spojnici centra a regionu byl státní tajemník pro Skotsko (*Secretary of State for Scotland*), jenž zajišťoval skotské zájmy uvnitř britské vlády a v tomto úkolu mu pomáhal jeho úřad. Bylo tedy logické, že labouristická vláda byla odhodlána tuto funkci, sice s určitými změnami, zachovat, protože se jednalo o „*hlas Skotska uvnitř Londýna*“. Opačný názor

---

¹⁰ V rámci dokumentu se britský parlament zavázal, že bez souhlasu devolučních administrativ nebude vydávat zákony v devolvovaných oblastech.

¹¹ Jednalo se především o devoluční zákony z roku 1978. *Wales Act 1978* a *Scotland Act 1978*

ale zastávala Liberální strana, především proto, že podle jejích členů se měla role státního tajemníka stát po devoluci bezvýznamnou a nebylo zapotřebí ji zachovávat – byla tedy pro její zrušení. Rozhodnutí nakonec zůstalo v rukou vlády, jelikož uvnitř SCC nebylo ve vztahu ke státnímu tajemníkovi pro Skotsko a jeho úřadu dosaženo shody. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 100)

Samotné Skotsko také bojovalo o zachování postu státního tajemníka a jeho úřadu, protože nechtělo ztratit svého zástupce uvnitř britské vlády. Díky rezervovaným pravomocem zde byla obava z londýnského vlivu. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 102) V Bílé knize byla také zmíněna problematika rozdílné stranické příslušnosti státního tajemníka a většiny v navrhovaném skotském parlamentu a toho, jak v takovém případě bude vypadat reprezentace skotských zájmů. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 103) Tento problém nebyl vyřešen dodnes, jelikož státní tajemník je členem britské vlády, je tedy volen ve všeobecných britských volbách a nikoli primárně uvnitř Skotska, jako je tomu u nově vytvořených institucí. Liberálně demokratická strana ale nebyla zcela jediná, která byla k pokračující úloze státního tajemníka pro Skotsko kritická. Návrhy na zrušení zastával také předseda Konzervativní strany William Hague, který nicméně později zachování funkce tajemníka a jeho úřadu podpořil. (Hazell, 2001, s. 5)

V Bílé knize vláda dále vytyčila pravomoci státního tajemníka pro Skotsko, některé měl již v minulosti, nepočítala ale se zachováním veškerého pole jeho působnosti. Jednalo se o takto rozdělené kategorie: pravomoci jako člena britské vlády, pravomoci primárně se týkající přechodu k devoluci, navazující pravomoci, funkce veta, funkce spojnice vlád a poradní funkce britské vlády ve věcech Skotska. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 102) První z jmenovaných pravomocí zastával státní tajemník od roku 1926¹² doposud. Ve vztahu k devoluci pak měl získat pravomoci, které měly umožnit novému uspořádání hladký průběh a přechod na nové institucionální nastavení – měl mít pravomoci spojené s vyhlášením voleb do nového devolučního orgánu. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 103) Dále měl chránit svrchovanost westminsterského parlamentu a také fungovat jako poradce britské vlády ohledně skotských záležitostí, nicméně nebylo vyloučeno, že tuto pozici bude v budoucnu zastávat někdo jiný. Funkci veta, která měla tajemníkovi umožnit zasahovat do záležitostí skotského parlamentu, pokud by překročil své pravomoci a zasáhl do oblastí rezervovaných kompetencí, se

---

¹² V tomto roce získal představitel úřadu Scottish Office pozici státního tajemníka, členem kabinetu byl ale již od roku 1892.

labouristé rozhodli nezachovat a z nového návrhu byla vynechána. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 106) Snažili se tedy o to, aby nebyl post státního tajemníka vnímán jen jako prodloužená ruka centra a nastavit lepší vztahy mezi centrem a regionem, což se jim v minulých návrzích devoluce nepodařilo.

Výše vyjmenované pravomoci vláda dále rozdělila do několika oblastí, jako **dočasné** (spojené s uvedením devoluce), **jednoduše přesunuté** na jiný vládní post (dohled nad skotskými zájmy) a **nežádoucí** (právo veta). Připustila také, že role státního tajemníka se může v budoucnu stát méně potřebnou, zvláště pokud v Londýně a Edinburghu zasednou stranicky odlišné vlády. V návrhu dále přiznala, že udržení pozice státního tajemníka bude záležet i na premiérovi, který sám rozhodne o složení svého kabinetu. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 107) Existence státního tajemníka pro Skotsko tak i po zveřejnění tohoto návrhu zůstávala nejasná a nebylo vyloučeno, že v budoucnu bude jeho funkci zastávat ministr s jinou plochou působnosti. Dle vlády bylo ale prozatím zapotřebí, aby se kontakt mezi pracovníky Scottish Office a jejich kolegy ve Whitehallu, i když v nové podobě, udržel. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 117)

Před schválením zákona samotného plánovala vláda vytvořit budoucí rámec změn, který se měl dotknout organizace a personálního obsazení Scottish Office. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 144) Změny měly vejít v platnost po prvních volbách do skotského parlamentu a měly být také evaluovány, aby bylo zjištěno, jak vztahy úřadu státního tajemníka a devolvovaných institucí fungují. (Bílá kniha, Skotský parlament, 1997, s. 145)

2.1.1. Konečná podoba pravomocí státního tajemníka pro Skotsko a jeho úřadu

Teritoriální ministerstva zastávala klíčovou úlohu i po devoluci. (Trench, 2001, s. 182) Devoluční zákon „*Scotland Act*“ byl schválen 19. listopadu 1998. Státnímu tajemníkovi vytyčil následující pravomoci a funkce, které měl zastávat. Stále měl sloužit jako reprezentant skotských zájmů v rezervovaných oblastech uvnitř britské vlády, radit kolegům ohledně skotských záležitostí, které jsou odlišné od devolvovaných oblastí. Měl nadále sloužit jako podpora kolegům v prosazování vládních politik ve Skotsku a zůstat členem většiny vládních komisí, kterých byl členem před 1.7.1999 a očekávalo se, že s ním kolegové budou diskutovat zákony týkající se Skotska.

Dále se od něj očekávala podpora devolučního uspořádání stanoveného ve skotském zákoně podněcováním užší spolupráci mezi britskými ministerstvy a skotskou

exekutivou, a mezi britským a skotským parlamentem. Neznamenal to ale, že bude možná komunikace pouze přes jeho osobu, instituce měly v případě potřeby mezi sebou komunikovat přímo. Státní tajemník měl nicméně zůstat informován o citlivých záležitostech, které zahrnují jak devolvované, tak rezervované oblasti. (Hazell, 2001, s. 9)

Zákon tak víceméně kopírovat vládní návrh z předchozího roku, který byl popsán výše. Uvnitř úřadu státního tajemníka pak pokračovalo v práci kolem sedmdesáti zaměstnanců a státní tajemník měl v rámci Scotland Office k dispozici i menší tým právníků, kteří dohlíželi na skotskou legislativu a to, zda je v pravomoci skotského parlamentu. (Hazell, 2000, s. 152)

Po necelých dvou letech fungování zveřejnil úřad státního tajemníka pro Skotsko (zkráceně Scotland Office) v roce 2001 detailní zprávu o své činnosti, ve které byly zmíněny jeho funkce, například podpora devolučního uspořádání ve Skotsku, pokračování hájení skotských zájmů v rámci rezervovaných oblastí, pravomoci spojené s volbami do skotského parlamentu, pravomoci primární legislativy v rámci rezervovaných oblastí, vyplácení grantů a v neposlední řadě poskytování právních rad britské vládě v otázkách skotského práva. (Trench, 2001, s. 182)

Funkce ministerstva tak byly ve zprávě rozděleny do několika kategorií.

- **reprezentativní** (jako zástupce Skotska v britské vládě a naopak).
- **administrativní** (vyplácení grantů, poradenství ve věcech skotského práva).
- **výkonné** (ve vztahu k rezervovaným oblastem a jen do určité míry).

Úřad státního tajemníka pro Skotsko byl v té době rozdělen do celkem čtyř oddělení. První z nich bylo **parlamentní a ústavní**, další pak **ekonomické a průmyslové**, oddělení **sociálních a vnitřních záležitostí**, a nakonec **finanční a administrativní**. Poslední tři ze čtyř jmenovaných sídlily v Edinburghu, první z nich se nacházelo v londýnském Dover House ve Whitehallu. (Trench, 2001, s. 182)

Dle zprávy se největší část práce Scotland Office soustředila na vykonávání spojnice mezi whitehallskými ministerstvy a skotskou exekutivou. Oblasti možného sporu byly předávány tajemníkovi, který je řešil a snažil se zamezit případům, kdy by bylo nějaké z rozhodnutí vnímáno jako nátlak z centra. Ministerstvo fungovalo také jako hlídač zákonů. Sledovalo jejich návrhy jak z britského parlamentu, tak z Hollyrood a zkoumalo střety možných zájmů a kompetencí. Tento úkol plnili úředníci ze Scotland Office společně s kanceláří ministra spravedlnosti (*Attorney General*). Z celkového počtu

kolem sta zaměstnanců¹³ se na plnění tohoto úkolu podílelo asi čtyřicet. (Trench, 2001, s. 182)

Během prvního roku působení získal úřad znovu vliv na některé skotské politiky, jakými byly například skotská ekonomika, propagování zámořských zájmů a vládní rozhodnutí dotýkající se oblasti nafty a benzínového průmyslu. Státní tajemník pro Skotsko John Reid tak byl vnímán problémově. Snažil se roztahovat pravomoci svého úřadu, a to vedlo následně ke sporům s prvním ministrem Skotska a bývalým státním tajemníkem Donaldem Dewarem. Jejich vztahy nebyly příliš vřelé, především proto, že zde vládla zmatenost ohledně jejich pravomocí a pokračující roli státního tajemníka pro Skotsko, ten byl nicméně podporován britským premiérem. Oba politici se snažili mít co největší vliv na skotskou politiku a Dewarovi bylo často velmi vyčítáno, že Skotsko je stále, nebo alespoň jak se zdálo některým skotským politikům, řízeno z Londýna. (O'Sullivan, 1999) Je také velmi příznačné, že za dobu Reidova působení v úřadu velmi narostl počet jeho zaměstnanců, což si vysloužilo značnou kritiku. Jeho práce nicméně nebyla pouze kritizována, například Donald McIntyre z „*The Independent*“ byl toho názoru, že v tomto období se Scotland Office snažilo získat pravomoci, které mělo skutečně mít. (Trench, 2001, s. 183)

Po odchodu Johna Reida do North Ireland Office byla do pozice státního tajemníka pro Skotsko povýšena 24.1.2001 Helen Liddell. Ta předtím zastávala pozici ministryně pro energetiku na ministerstvu obchodu a průmyslu a byla také mladší mluvčí pro Skotsko. Po prvních volbách do skotského parlamentu, kdy Donald Dewar odešel z pozice státního tajemníka, byla zvažována na jeho pozici, ale nakonec nahradila Johna Reida na jeho ministerské pozici. (White, 1999) Vzhledem k problémům s minulým státním tajemníkem měla ale lehčí plochu působnosti, protože Donald Dewar byl po své náhlé smrti na pozici prvního ministra vystřídán Henry McLeishem, který byl oproti Dewarovi politicky slabší. Tato situace nakonec přispěla ke snadnějšímu jmenování státního tajemníka pro Skotsko (Trench, 2001, s. 184) a politické centrum tak mohlo snáze prosazovat své regionální zájmy.

2.2. Návrhy uspořádání a změn v úřadu státního tajemníka pro Wales

Ve Walesu byla Labouristická strana postavena do jiné situace, než tomu bylo ve

---

¹³ Za první roky působení ministerstva narostl počet jeho zaměstnanců.

Skotsku. Neexistovala zde žádná platforma podobná Skotské konstituční úmluvě a sama byla navíc ohledně velšské devoluce vnitřně rozdělena. (Leeke, Sear, Gay, 2003, s. 22) V červenci 1997 zveřejněná Bílá kniha „*Hlas pro Wales*“, navržená státním tajemníkem pro Wales Ronem Daviesem, tak byla kompromisem v jejich vlastních řadách. (Hazell, 1997, s. 1)

Velšský státní tajemník měl dle návrhu nadále reprezentovat velšské zájmy uvnitř britské vlády a měl se plně podílet na formulování vládních politik. Skrze propojení s navrhovaným národním shromážděním pak měl působit jako „*velšský hlas*“ a zajišťovat, aby byly velšské požadavky v Londýně vyslyšeny (Gay, 1997, s. 7), nicméně se dle návrhu nemuselo jednat přímo o požadavky národního shromáždění. (Bradbury, 2007, s. 127) Opozice naopak považovala zachování role státního tajemníka za zbytečné. Zdůvodňovala to tím, že se z tajemníka stane pouhý „*poslíček*“ mezi britskou vládou a shromážděním. Vytvořením Velšského národního shromáždění měl vzniknout nový vztah mezi Walesem a Westminsterem. Wales měl nadále zůstat součástí Spojeného království, sdílet s Anglií stejný právní systém, ale na rozdíl od návrhu skotské devoluce neměl region získat legislativní pravomoci (právo vytvářet primární legislativu), ale pouze převzít exekutivní pravomoci (např. sekundární legislativu), které byly předtím vykonávány státním tajemníkem a Welsh Office (Bradbury, 2007, s. 124). Proto měl při vytváření nových zákonů existovat někdo, kdo by hájil velšské zájmy v britské vládě a parlamentu. (Gay, 1997, s. 10) Na tomto základě vláda obhajovala pokračující roli státního tajemníka.

Státní tajemník měl se shromážděním úzce spolupracovat a být informován, nikoli vázán (viz předchozí odstavec), o jeho názorech. Měl mít možnost být přítomen na zasedání shromáždění (na rozdíl od svého skotského protějšku) a zapojovat se do diskuzí, nicméně neměl mít právo hlasovat. Nadále měl také radit Jejímu veličenstvu v otázkách velšských záležitostí. (Gay, 1997, s. 10) Jeho výkonné pravomoci mělo převzít národní shromáždění, Bílá kniha ale naznačovala, že se státní tajemník bude nadále účastnit formulace vládních politik, protože britský parlament bude stále schvalovat nové zákony pro Wales. Bude tedy nutné v této oblasti reprezentovat zájmy Walesu a účastnit se také diskuzí ve vládních komisích. Kniha ale neadresovala problém, stejně jako ve Skotsku, co se stane, když bude státní tajemník jiné stranické příslušnosti než většina ve Walesu. Další povinností tajemníka měla být konzultace vládních návrhů se shromážděním – tato konzultace měla zabránit pozdějším neshodám mezi Londýnem a Cardiffem. (Gay, 1997, s. 14)

Ještě před vytvořením Velšského národního shromáždění měly na státního tajemníka a jeho úřad přejít nové pravomoci, které měly být následně převedeny na nově vzniklou devolvovanou instituci. (Gay, 1997, s. 17) Většina zaměstnanců Welsh Office se měla přesunout do shromáždění, nicméně tajemníkovi měl zůstat menší tým asi čtyřiceti úředníků a měl nadále rozhodovat o financování svého úřadu. (Gay, 1997, s. 20, 21) Na rozdíl od skotského návrhu byla tato Bílá kniha kritizována převážně proto, že státní tajemník dostal až moc velké pole působnosti - devolvovaná instituce ve Walesu neměla disponovat primárně legislativními pravomocemi. Devoluce tak byla pro Wales plánována v mnohem menší míře a národní shromáždění mělo mít jen menší pravomoci. (Gay, 1997, s. 27) Role státního tajemníka tak byla významnější než jeho skotského kolegy, který měl po devoluci ztratit většinu svých kompetencí.

2.2.1. Konečná podoba pravomocí státního tajemníka pro Wales a jeho úřadu

Velšský státní tajemník měl nadále pokračovat ve vykonávání své funkce jako strážce devolučního uspořádání, zajišťovat, že zájmy Walesu budou uvnitř britské vlády plně chápány a budou dle nich v budoucnu tvořeny nové zákony. Měl reprezentovat britskou vládu ve Walesu a dohlížet na vytváření primární legislativy pro Wales, která zůstane v rukou Londýna. (Gay, 1997, s. 10) Nicméně to, stejně jako u jeho skotského protějšku, neznamenal, že bude sloužit jako jediný komunikační kanál mezi vládou a velšským shromážděním. Instituce měly možnost komunikovat přímo mezi sebou. Tajemník a jeho úřad poskytnou rady ohledně devolučních záležitostí, budou také předcházet jakýmkoli neshodám Walesu s Whitehallem či Westminsterem, a budou na základě pověření britské vlády vysvětlovat devoluční skutečnosti velšskému shromáždění.

Vzhledem k roli mluvčího velšských zájmů v britské vládě bylo zapotřebí, aby byl státní tajemník stále informován o postojích Velšského národního shromáždění ještě předtím, než dojde ve vládě k rozhodnutí. Tato funkce byla důležitá především v primární legislativě, která se Walesu dotýká. Také je zde povinnost tajemníka konzultovat zájmy britské vlády ve Walesu, a to v rámci konzultací se členy shromáždění. Je také jeho povinností usměrňovat legislativu, která se dotýká primárně Walesu.

V souladu s těmito pravomocemi zveřejnil úřad v roce 2001 zprávu, v níž popsal úlohy úřadu jako následující: udržet efektivní pracovní vztah s velšským shromážděním

a zajistit, že devoluční uspořádání bude nadále sloužit nejlepším zájmům Walesu. Zajistit, že zájmy Walesu jsou v rámci vytváření primární legislativy brány plně v potaz, propagovat efektivní komunikaci a spolupráci v oblastech, které nejsou zcela jasně vymezené mezi přenesenými a zachovanými pravomocemi a dohlížet na politiku financování. (Trench, 2001, s. 184) Úlohy ministerstva byly stejně jako u jeho skotského protějšku rozděleny na **reprezentativní, administrativní a výkonnou**. Jelikož velšská primární legislativa musela být vytvořena a schválena v centru, propojování britských ministerstev s národním shromážděním a zajištění toho, že britská vláda pochopí velšský náhled na tyto zákony, leželo na bedrech Wales Office a státního tajemníka pro Wales. Principy tohoto procesu byly blíže popsány v tzv. „*devolution guidance note*“¹⁴ s číslem devět, zveřejněném v únoru 2001 po vleklých diskuzích mezi shromážděním, Wales Office a úřadem vlády. (Trench, 2001, s. 184)

Zpráva ale také odhalila mezery v prezentování politik britské vlády národnímu shromáždění ze strany Wales Office. Několik ministerstev v Londýně se podílelo na hodnocení práce úřadu státního tajemníka pro Wales a i když se výsledky pohybovaly v kladných číslech, velšská opozice volala po zlepšení mezivládní komunikace. Úředníci Wales Office svou práci hájili a zdůrazňovali, že se komunikace se shromážděním v posledních dvanácti měsících výrazně zlepšila. (Lang, 2001, s. 60) Závazkem pro státního tajemníka byla také účast na debatách Velšského národního shromáždění a na debatách o programu britské vlády. V letech 2000 a 2001 bylo prosazeno značné množství velšské legislativy, což zahrnovalo i neodmyslitelnou práci Wales Office. (Trench, 2001, s. 185)

Vztahy centra a regionu se ale v tomto období neobešly bez neshod – na konci roku 2000 prezentoval velšský státní tajemník Paul Murphy výdaje rozpočtu pro Wales („*Comprehensive Spending Review*“) a při této příležitosti pronesl, že financování Walesu je více než spravedlivé. To zapříčinilo odpověď předsedy Plaid Cymru ve westminsterském parlamentu Elfyna Llwydova, který s postojem státního tajemníka pro Wales nesouhlasil a volal po reformě financování regionů. (Osmond, 2000, s. 58) Sám Murphy byl ale zastáncem Blairovy politiky a po rezignaci velšského prvního tajemníka Aluna Michaelse, kdy na jeho místo nastoupil velšský labouristický poslanec Rhodri Morgan, jenž ale nesdílel stejnou politiku jako strana v centru, došlo k ochlazení vztahů mezi státním tajemníkem a prvním tajemníkem.

---

¹⁴ Devoluční průvodce jsou dostupné na tomto odkazu:
<https://www.gov.uk/government/publications/devolution-guidance-notes>

3. Fungování regionálních orgánů vlády po jejich vytvoření

V prvních letech působení fungovaly Scotland a Wales Office klidně, bez větších změn, především proto, aby se mohlo usadit nové institucionální nastavení Velké Británie. Jak se ale ustálila pozice skotského parlamentu a velšského národního shromáždění, započaly diskuze o budoucnosti devoluce a snaha evaluovat její fungování.

3.1. Debata o budoucnosti teritoriálních ministerstev před všeobecnými volbami 2001

Předvolební debata v roce 2001 zahrnovala diskuze o budoucnosti pozic státních tajemníků. (Trench, 2001, s. 186) Uvnitř Whitehallu, ale i mimo něj, se názory na jejich budoucnost značně lišily, především názory na budoucnost státního tajemníka pro Skotsko. Většina úřadů se shodla, že Scotland Office přineslo devolučnímu uspořádání hodnotu a vytvořilo cestu skotským zájmům do Whitehallu, nicméně zde byl i názor, že existence samostatného úřadu po devoluci již nemůže být ospravedlněna. (Trench, 2001, s. 187) Sám státní tajemník pro Wales, Paul Murphy, odhalil při interpelacích výběrové komise o velšských záležitostech v červnu 2000, že uvnitř vlády probíhala debata o budoucnosti teritoriálních ministerstev, přesněji se mělo jednat o jejich spojení do jednoho úřadu. Murphy ale viděl svou pozici jako potřebnou a hájil její zachování. (Osmond, Lewis, 2000, s. 43)

Od přenesení pravomocí ze Scottish Office na skotskou exekutivu zde byly dohady o nejasné úloze státního tajemníka pro Skotsko. Oficiálně jeho úřad zajišťoval hladký průběh devoluce a dohlížel na vztahy mezi Whitehallem a Hollyrood, nicméně v průběhu prvních let devoluce prošel důkladnou změnou. V době působení Johna Reida měl státní tajemník mnohem více času na své záležitosti než kterýkoli jiný britský ministr. Toto tvrzení se snažila vyvrátit Helen Liddell, která tvrdila, že se v prvních sedmi týdnech v úřadu ani nezastavila, nicméně sama věděla, že se řízení úřadu stalo spíše prací na poloviční úvazek. Toto téma bylo vzneseno i ve Westminsteru konzervativním poslancem Jamesem Grayem v otázce, jakou vedla státní tajemnice diskuzi s premiérem o budoucnosti svého úřadu. Odpovědí bylo, že jen velmi běžnou. (Trench, 2001, s. 187) Z pohledu samotného státního tajemníka pro Skotsko tak přetrvávalo přesvědčení, že je zde stále dostatek prostoru pro jeho působení. Situace se nicméně zhoršila v momentě, kdy na veřejnost unikl deník státní tajemnice, ve kterém měla naplánované jen tři

pracovní dny a v jejich rámci navíc vyhrazenou lekci francouzštiny. Obhajobou úřadu sice bylo, že se jednalo pouze o návrh programu, nicméně situace nahrávala jejím kritikům. (The Scotsman, 2002)

Bylo tedy jasné, že ze tří samostatných ministerstev je nejlepším kandidátem na reformu právě Scotland Office. Kvůli mírovým procesům v Severním Irsku nebylo možné reformovat North Ireland Office, zatímco velšský tajemník musel reprezentovat zájmy národního shromáždění ve věcech primární legislativy. Úřad státního tajemníka pro Skotsko se tak zdál být přežitkem. Možné návrhy reformy byly zveřejněny před všeobecnými volbami a spekovalo se, že by je premiér mohl uskutečnit. Vedle vládních a oficiálních diskuzí existovaly i návrhy z akademické sféry. Robert Hazell v té době argumentoval, že vytvořením „*Secretary of State for the Union*“ by se vytvořil mnohem více strategický a komplexní pohled a vláda by byla vedena k řešení zatím nejasných devolučních témat, jakými byly třeba finance, reprezentace ve Westminsteru a anglická otázka. (Trench, 2001, s. 187) Spojení jednotlivých ministrů by pak zajistilo vzájemné povědomí devolučních administrativ a britské vlády. (Trench, 2001, s. 188)

Reformě Scotland Office byli nakloněni i konzervativci, jejich předseda William Hague vytyčil plán konzervativní strany na „*posílení unie a zlepšení skotské vlády*“. Argumentoval, že pokud má mít Skotsko silný hlas v centru, je zapotřebí zachovat post státního tajemníka pro Skotsko. Označil jakékoli spojení s jiným teritoriálním ministerstvem či zrušení úřadu za hrubou chybu a navrhl rozšířit pravomoci Scotland Office. Hague nicméně plánoval spojení úřadu s jiným ministerským postem, protože chtěl zmenšit velikost kabinetu. V realitě by se tak státní tajemník a Scotland Office stali jen součástí jiného většího ministerstva. (Trench, 2001, s. 188)

Přes veškeré výše vymezené námitky o funkci úřadu státního tajemníka pro Skotsko, narostl počet jeho zaměstnanců na sto sedm. Stejný trend se objevil i u Wales Office, nicméně ta přijala jen šest nových úředníků. Zůstalo tedy otázkou, jaká je náplň práce tohoto aparátu, když byly pravomoci Scotland Office tak výrazně po devoluci omezeny. Devoluce se sice ukázala být mnohem složitějším procesem, než se při jejím vytváření počítalo, ale většina pravomocí a práce přešla na úřad státního tajemníka pro Wales a jeho skotský protějšek byl spíše reziduálním. (Trench, 2001, s. 188) Kvůli velmi omezeným pravomocem je tak často nárůst úředníků přičítán vlivu Johna Reida, který se v úřadu snažil o roztahování pravomocí a o větší vliv na vládní politiky. I když byla tato domněnka oficiálně odmítnuta, otázka značné velikosti úřadu a jejího důvodu nebyla nikdy opravdu zodpovězena. (Trench, 2001, s. 189)

Na pozadí této situace pokračoval v rámci úřadu vlády ústavní sekretariát („*Constitutional Secretariat*“) v letech 2000 až 2001 s vydáváním devolučních průvodců, tzv. „*devolution guidance note*“, jejichž smyslem nebylo pouze informovat úřady v centru a devoluční administrativy o tom, jak se mají v určitých situacích chovat, ale také nastínit správné devoluční mechanismy. (Trench, 2001, s. 191) V říjnu 2001 pak byly zveřejněny průvodce pro úlohy státních tajemníků pro Skotsko a Wales.

Souběžně s těmito diskuzemi se premiér rozhodl pro reorganizaci vládního aparátu. Úřady státních tajemníků ale i přes velkou diskuzi zůstaly jako skoro jediné nedotčeny a teritoriální státní tajemníci zůstali nezměněni. Druhý rok devoluce tak lze popsat jako klidný, stejně jako ten předchozí. (Trench, 2001, s. 197) Vláda se ale i přesto musela vypořádat s faktem, že v centru zůstal nadále stejný počet skotských i velšských výborů – jak v horní, tak dolní komoře parlamentu, i přesto, že trend by měl být spíše snižující, jelikož pravomoci byly přeneseny jinam. Výběrové komise kontrolovaly činnost Scotland Office a Wales Office. (Trench, 2001, s. 207) Kromě dozorování práce úřadů měly také kontrolovat vztah s devolvovanými administrativami. Nicméně vzhledem k menšímu počtu pravomocí tajemníků zde nebyl tak velký prostor působnosti a například skotská výběrová komise vydala pouze dvě zprávy, které postrádaly bližší detaily a byly spíše obecné. (Trench, 2001, s. 208) Dále byl vyhrazen stejný čas na interpelace státních tajemníků i přes jejich menší pravomoci. (Trench, 2001, s. 198) Devoluce sice snížila počet jak ústních, tak písemných otázek pro teritoriální tajemníky, oba si ale zachovali oddělené interpelace. (Hazell, 2003, s. 177) Problematika teritoriálních ministerstev tak nebyla ani dva roky po jejich uvedení v činnost vyřešena a do budoucna se nezdálo, že by byla vláda ochotna přijít s jakýmkoli řešením.

3.2. Působení úřadů státních tajemníků po všeobecných volbách 2001

V lednu 2002 přijalo národní shromáždění procedurální zprávu o velšské legislativě, ve které doporučovalo zlepšení vytváření primární legislativy pro Wales a vytyčilo principy, v nichž mimo jiné navrhlo rozšířit pravomoci státního tajemníka pro Wales či jiného britského ministra. (Hazell, 2003, s. 159) Navazovalo tak na dlouhou snahu centrálních institucí o reformu dosavadního uspořádání. V květnu 1999 bylo všeobecnou procedurální komisí doporučeno zrušení či pozastavení funkce velkého výboru („*Grand Committee*“) pro Skotsko a Wales a navrhuto, aby se o dohled nad pravomocemi státních tajemníků staraly jen výběrové komise pro daná teritoria.

Procedurální komise se ale skládala jen z poslanců bez vládních postů, a tak vláda doporučení nepřijala, jelikož nebyla větší reformě nakloněna. (Hazell, 2003, s. 170)

V prvním roce byl úřad státního tajemníka pro Wales veden Paulem Murphym, který byl k devoluci značně skeptický a zastával politické názory centra, Londýna. Velšské národní shromáždění proto odmítalo některé vládní návrhy a na to konto došlo k výraznému ochlazení vztahů s Wales Office. Při reorganizaci vlády v roce 2002 byl ale Murphy nahrazen prodevolučním Peterem Hainem. Zdálo se tak, že pro shromáždění to bude znamenat přínos a mnohem silnější hlas v centru. (Hazell, 2003, s. 16) Ještě předtím zde ale v květnu 2002 došlo k neshodě velšského shromáždění a britské vlády ohledně velšské geriatrické péče – Wales žádal, aby tato péče byla zdarma. Westminster k tomuto návrhu nepřistoupil, protože tato politika se zdála býti nezodpovědná. Tyto komentáře na účet shromáždění pronesl Adrian McMenamin, politický poradce státního tajemníka pro Wales Paula Murphyho – což bylo v rozporu s úlohou státního tajemníka jako spojence Walesu v centru. (Hazell, 2003, s. 16) McMenamin záhy Wales Office opustil, nicméně se zdálo, že jen prosazoval politiku samotného státního tajemníka pro Wales. Murphy pracoval daleko od shromáždění a navštěvoval ho jen záhy. V rámci úřadu státního tajemníka pro Wales také nebyly zcela chápány motivy shromáždění a jeho politiky, kterou považovali za unáhlenou a nezodpovědnou. (Hazell, 2003, s. 17) Naplno se tak projevil problém absence pravomocí primární legislativy, a to budilo ve shromáždění a jeho členech značnou frustraci. (Hazell, 2003, s. 17) Následné jmenování Petera Haina do úřadu se zdálo jako zásadní moment pro posílení vztahu centra a periferie, nicméně to vypadalo tak, že rozhodujícím bude až rok 2007, kdy se ve Walesu odehrají volby. (Hazell, 2003, s. 46)

V květnu roku 2002 došlo opět k reorganizaci vládního aparátu, Scotland Office a Wales Office se ale reorganizace nedotkla. Otázka o jejich úloze sice zůstala otevřenou, nicméně na ni téhož roku neodpovědělo ani přeskupení vládních ministerstev. Problém také spočíval v tom, že na velšské straně zde byl pravidelný kontakt tajemníka a prvního ministra na denní či týdenní bázi, zatímco na straně skotské byl kontakt představitelů výrazně omezen. Znovu se objevily také otázky o velikosti úřadů, paradoxně se ale zdálo, že Wales Office bude v létě čekat rozšíření. (Hazell, 2003, s. 157)

Druhá vládní reorganizace v říjnu 2002 zapříčinila již zmíněnou výměnu Paula Murphyho za Petera Haina, jenž ho nahradil 24.10.2002. Hain nebyl pro Wales zcela neznámým, už v minulosti se podílel na kampani Aluna Michaelse v rámci Labouristické strany proti Rhodri Morganovi. Dobré vztahy měly být klíčovým elementem v jednání

o velšské legislativě, ale byl zde bohužel i fakt, že Hain nově zastával funkci tajemníka v rámci ministerstva zahraničí, a to značně snížilo důležitost pozice státního tajemníka pro Wales. Bylo tedy velmi příznačné, že vidina Williama Hagua o spojení teritoriálních státních tajemníků s jinými vládními posty se postupně stávala za vlády New Labour skutečností. (Hazell, 2003, s. 157)

3.3. Začlenění úřadů státních tajemníků pod ministerstvo pro záležitosti ústavy

V červnu 2003 byly oba úřady včleněny do nově vzniklého „*Department for Constitutional Affairs*“ (dále jen DCA, které mělo zlepšit správu regionálních oblastí; v roce 2007 přetvořeno na ministerstvo spravedlnosti). Každý úřad si ale ponechal odlišnou identitu a zůstaly odpovědné státním tajemníkům. Wales Office posléze odmítlo jakékoli hlubší integrace do úřadu a pokračovalo ve svém růstu, zatímco Scotland Office počty zaměstnanců snižovalo. Nebylo ale zcela jasné, jakou kontrolu mělo ministerstvo a ministr pro záležitosti ústavy nad vyplácením rozpočtů teritoriálním ministerstvům, které na něj nově přešlo. (Trench, 2004, s. 184)

Na konci roku 2003 tak zůstaly procedury vypořádávání se s teritoriálními záležitostmi v centru nezměněny, tedy stejně jako tomu bylo před rokem 1999. Každé čtyři týdny odpovídali státní tajemníci půl hodiny na ústní interpelace v dolní komoře parlamentu, stejně tak posléze i na písemné dotazy. Výběrové komise pokračovaly ve své činnosti kontroly obou úřadů, navzdory snížení jejich aktivity, zvláště na skotské straně. Všeobecné komise zahrnující jak velšské, tak skotské poslance pokračovaly ve svém fungování. (Trench, 2004, s. 194)

Před reformou 2003 se proslýchalo, že Scotland Office a Wales Office budou zrušeny či spojeny, což doporučilo i několik státních orgánů. (Trench, 2004, s. 194) Výzkumné centrum „*Constitutional Unit*“ navrhovalo spojení úřadů již od roku 2001. V únoru 2003 navrhla výběrová komise o ústavě horní komory parlamentu, že takové spojení by se mohlo uskutečnit, pokud by byl vytvořen jeden vládní post zodpovědný za mezivládní vztahy. Takovéto změny by pak přirozeně vedly k reformě zastoupení ve Westminsteru, byla by zde jen jedna výběrová komise a jeden čas interpelací daného úřadu. Spojení by zahrnovalo i všeobecné komise. Nakonec vládní reorganizace ale nepřinesla žádnou významnou reformu teritoriálních vztahů, i když vše nasvědčovalo tomu, že se tak stane. DCA bylo vytvořeno ve vedení s Lordem Falconerem a Scotland

Office a Wales Office se nacházely „uvnitř“ tohoto nového ministerstva. Nicméně státní tajemníci záhy zjistili, že jejich posty nebyly zrušeny, ani navzájem spojeny, ale že budou nově zastávány s jiným vládními posty. Peter Hain tak byl předsedou dolní komory parlamentu, zatímco ministr dopravy Alistair Darling přijal práci státního tajemníka pro Skotsko. (Trench, 2004, s. 195) Darling převzal roli státního tajemníka poté, co z ní odstoupila Helen Liddell kvůli osobním důvodům.

Tyto skromné změny byly navrženy Konzervativní stranou již před všeobecnými volbami v roce 2001. Strana ale reformy nepodpořila a postavila se proti vládním plánům. Liberální demokraté se SNP (Skotská národní strana), i přesto, že byly pro zrušení úřadu státního tajemníka pro Skotsko, se do diskuzí ve Westminsteru nezapojili. (Trench, 2004, s. 195) Výsledkem tohoto uspořádání tak byli státní tajemníci pro Skotsko a Wales jen na částečné úvazky, ale plná autonomie jejich úřadů v rámci většího ministerstva. (Trench, 2004, s. 256)

3.4. Cesta k novému devolučnímu zákonu pro Wales

Pro revizi devolučního uspořádání ve Walesu byla labouristy a liberálními demokraty v rámci velšské vládní koalice po vzájemné domluvě v roce 2000 vytvořena tzv. „*Richard's Commission*“ – komise o pravomocích a volebních ustanoveních národního shromáždění pro Wales (*The Commission on the Powers and Electoral Arrangements of the National Assembly for Wales*), která měla zkoumat a doporučit nové devoluční skutečnosti. Ustavena byla velšskou koalicí v červenci 2002 vedenou Rhodri Morganem, prvním tajemníkem. Liberální demokraté zastávali názor, že je zapotřebí postoupit Walesu i pravomoci primární legislativy, zatímco velšští labouristé byli plni pochyb, což se odrazilo i v rámci komise. V rámci této diskuze se očekávalo, že komise bude prezentovat své závěry na začátku roku 2004 a přikloní se k doporučení primárních legislativních pravomocí. (Trench, 2004, s. 258) Jejimi členy ale nebyl nikdo z úřadu státního tajemníka pro Wales.

Po velšských volbách v květnu 2003 byla ustavena vláda složená pouze Labouristickou stranou – očekávalo se tedy, že v případě doporučení reformy devolučního uspořádání strana s pomocí státního tajemníka pro Wales takovéto změny zapracuje do volebního manifestu v roce 2005. Pokud by všeobecné britské volby nakonec vyhrála, umožnilo by to prosazení nového velšského devolučního zákona

v následujícím roce. (Trench, 2004, s. 259) „*Richard's Commission*“ ale nebyla oficiálně zřízena Londýnem, a tak nebylo jasné, zda se bude jejími doporučeními řídit. Proto zde bylo zapotřebí státního tajemníka pro Wales Petera Haina, který měl její zprávu hájit v centru. Jenže ten ve svých veřejných projevech ukázal málo sympatií ke změnám. V ústním proslovu v komisi řekl, že by bylo špatné uvést radikální změny, zatímco se devoluční uspořádání teprve uklidňuje a všichni se snaží na reformu zvyknout. Vzněl zde otázky, jak by byly změny pro Wales přínosné a jak by prakticky zlepšily uspořádání. (Report of the Richard Commission, 2004, s. 1) Byl proti budoucí ústavní změně a řekl, že pokud by k ní přistoupil, tak by musela přinést užitek lidem ve Walesu. Stejný názor zastával i na veřejných vystoupeních. Hain byl nicméně v soukromí změnám nakloněn, nejdříve ale musel přesvědčit kolegy v britské vládě. V kabinetu totiž nebyl nikdo, kdo by změny přivítal. Devoluce byla hotova a premiér nechtěl svůj názor na konečnost uspořádání měnit. I když byla pro Labouristickou stranu velkou výhrou, Tony Blair neměl v úmyslu revidovat devoluční uspořádání ve Walesu. Když byly teritoriální úřady začleněny pod úřad Lorda Falconera, zdálo se, že to bude právě on, kdo se bude zajímat o rozdílné nastavení devoluce. Jako předseda jedné z vládních komisí mohl zajistit, že závěry Richardovy komise nezapadnou pod koberec, nicméně nemohl zajistit výsledky a přebít velšského státního tajemníka v záležitostech velšské devoluční politiky. Oficiálním stanoviskem britské vlády bylo, že velšské devoluční uspořádání pracuje dobře. Aby si tedy vláda názor rozmyslela, museli být Peter Hain a Lord Falconer velmi přesvědčiví. Premiér s nimi názor nesdílel a stejně na tom byli i ostatní členové vlády. (Trench, 2004, s. 260)

Jakkoli by tedy argumentovali pro změny, ostatní kolegové mohli na oplátku argumentovat anglickou otázkou a strachem z dalších požadavků skotské strany. Velšští labouristé ve Westminsteru se báli jakékoli změny, protože by mohli přijít o svá křesla v parlamentu – jako tomu bylo ve Skotsku. Komise ale nezkoumala jen pravomoci shromáždění, ale také počet jeho členů, který se zdál býti nízkým. (Trench, 2004, s. 260) Jenže právě to a volební systém do shromáždění se jevily velmi problematickými, protože nebylo možné navrhnout dobré řešení, ale jen takové, na kterém by se shodla většina. (Trench, 2004, s. 261) Výrazným problémem devoluce byla také nepřizpůsobivost centra, kde byly změny naprosto minimální. To pramenilo hlavně z konzervativního postoje ministrů, kteří se nechtěli pouštět do větší reformy uspořádání. Úřad vlády navrhoval spojení Scotland Office a Wales Office v krátké zprávě po volbách 2001. Stejný návrh podala i ústavní komise horní komory parlamentu v lednové zprávě roku 2003. Nebylo

zde tolik práce pro daná ministerstva, aby se dala ospravedlnit jejich oddělená podoba. Kdyby se tedy ministerstva spojila, tak by vláda mohla myslet mnohem více komplexně a dopředu, pokud by se jednalo o devoluční záležitosti. (Trench, 2004, s. 270)

Vytvořením ministerstva pro záležitosti ústavy v červnu 2003 se naskytla příležitost pro spojení Scotland Office a Wales Office, nicméně premiér se nemohl odpoutat od myšlenky, že skotský státní tajemník mluví za zájmy Skotska a velšský státní tajemník za zájmy Walesu. Výsledkem bylo, že odpovědnost za devoluční zájmy zůstala fragmentovaná. Tajemníci vykonávali svou práci jen na částečný úvazek, zaštitěni Lordem Falconerem, který byl ale nejmladším ministrem v kabinetu a neměl žádnou reálnou moc, díky které by mohl teritoriální státní tajemníky vést – situace vypadala tak, že nebude moci řídit devoluční zájmy, i když za ně měl faktickou odpovědnost. (Trench, 2004, s. 270) Fragmentace pokračovala i ve Westminsteru, kde měli oba tajemníci oddělené interpelace a jejich práci sledovaly oddělené komise. Jelikož zde nebyla vůle ve vládě, musel to být Peter Hain, i ze své pozice předsedy dolní komory parlamentu, který měl přinést změnu. (Trench, 2004, s. 271) Volání po primární legislativě ve Walesu muselo být naplněno ještě předtím, než zasednou v Londýně a Cardiffu stranicky odlišné vlády. Komise, Rhodri Morgan a Peter Hain tak měli před sebou obrovské množství práce. (Trench, 2004, s. 272)

I přes dlouhou diskuzi o velšském devolučním uspořádání nepřivítala Labouristická strana v létě 2004 zprávu Richardovy komise s velkým nadšením. (Trench, 2005, s. 15) Rhodri Morgan zastával stejný názor, i přesto, že většinou s centrem názor nesdílel; a nechtěl, aby shromáždění zprávu podpořilo. Velšská labouristická strana se na konferenci v září 2004 proto raději rozhodla, že přenechá plánování změn na státním tajemníkovi pro Wales. Poté bylo britskou vládou oznámeno, že vydá Bílou knihu, jejíž náznaky se objevily již ve volebním manifestu strany v červnu 2005. Zajímavé bylo ale především to, že osud ústavní změny ležel v rukou státního tajemníka i přesto, že devoluce měla zajistit, aby se rozhodování dostalo blíže k daným regionům, a nejen k jedné osobě uvnitř britské vlády. Veřejnost nicméně změnu podporovala a myslela si, že by se měly pravomoci shromáždění rozšířit. (Trench, 2005, s. 16) Jenže rozhodnutí, že změny budou záviset na rozhodnutí z centra, nepřinesly Rhodri Morganovi a velšské Labour party mnoho příznivců. Nebylo zaručeno, že se v Londýně najde pro nový devoluční zákon prostor a jak dlouho budou přípravy a změny trvat. (Trench, 2005, s. 17) Labouristé nebyli nakloněni velké změně, jak se ukázalo v Bílé knize „*Better Governance for Wales*“. (Trench, 2005, s. 46) Byli otevřeni rozšíření legislativních pravomocí

shromáždění, ale nechávali si další otevřené možnosti. (Trench, 2005, s. 42)

Mezivládní vztahy Londýna a devolučních administrativ v Edinburghu a Cardiffu se od devoluce téměř nezměnily. Byly založeny na neformálních ustanoveních, již existujících administrativách a politických praktikách. „*Joint Ministerial Committee*“ se nesešel přes dva a půl roku a předpoklad větších neshod jednotlivých vlád se prozatím ukázal být neopodstatněný. (Trench, 2005, s. 137)

V červnu 2005 vyšel vládní návrh, jenž představil britskému parlamentu státní tajemník pro Wales; „*Lepší vládnutí pro Wales*“ („*Better governance for Wales*“), ve kterém vláda vytyčila návrhy změn v rámci tří stádií. Návrh obsahoval i změnu devolučního zákona z roku 1998. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 2) Již v říjnu 2004 žádalo shromáždění v rámci debat o zprávě Richardovy komise prvního tajemníka, aby naléhal na státního tajemníka pro Wales, který měl představit návrh pozměňující dosavadní devoluční uspořádání. Takový návrh měl obsahovat oddělení exekutivy a legislativy (shromáždění bylo vytvořeno jako korporátní těleso, hranice mezi výkonnou a zákonodárnou mocí tak nebyla oddělena), reformu volebního systému a měl rozšířit legislativní pravomoci shromáždění. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 3)

Po vítězství labouristů ve všeobecných volbách 2005 se Peter Hain zavázal k naplnění těchto požadavků a uvedl, že vláda plánuje reformu shromáždění, aby se legislativa ve Walesu více přiblížila lidem. Následně byla zveřejněna Bílá kniha. Dokument navrhoval tří fázovou změnu a počítalo se s tím, že nový zákon bude představen na podzim roku 2005. Do knihy zákonů se měl ale dostat až v příštích volbách do národního shromáždění v květnu 2007. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 3) Ve svém proslovu ve shromáždění popsal Peter Hain tento návrh jako „*cestu k dosažení pravomocí primární legislativy*“ a zdůraznil přínos devoluce pro Wales. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 5)

První fáze reformy měla být pozvolná a dovolit shromáždění lépe rozhodovat o implementaci primární legislativy. Druhá fáze měla rozšířit legislativní pravomoci shromáždění v devolvovaných oblastech. Tento proces měl dle státního tajemníka započít v roce 2007, což bylo o tři roky dříve, než navrhovala Richardova komise. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 6) Změny měly být postupně prováděny na základě nařízení (*orders in council*) na žádost shromáždění předložených státním tajemníkem pro Wales. Tato nařízení pak musela být schválena v obou komorách britského parlamentu. Peter Hain k takové proceduře ještě doplnil, že shromáždění bude muset blíže specifikovat, jaké úpravy bude chtít předložit. Ve kritice k takové reformě ale zaznívaly hlasy, že tato

nařízení nebudou dovolovat pozdější změny – na to státní tajemník pro Wales reagoval tak, že vše bude před schválením pečlivě přezkoumáno. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 7)

Třetí fáze měla zahrnovat přenesení primárních legislativních pravomocí na shromáždění. Tato změna bude potřebovat nový devoluční zákon a jelikož se jedná o velké pozměnění původního zákona, bude ke schválení vyžadováno referendum a schválení oběma komorami britského parlamentu. Pokud budou výsledky kladné, státní tajemník předloží nařízení, nicméně v návrhu bylo napsáno, že „*pokud státní tajemník předloží nařízení, nejdříve bude muset přezkoumat, co uznává za přijatelné*“. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 7) V prohlášení pro shromáždění Hain vyzdvihl, že pravomoci primární legislativy se dostanou do knihy zákonů na podzim následujícího roku, ale dodal, že vláda v brzké době neplánuje referendum, které by tyto změny potvrdilo. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 8) Britská vláda tedy navrhovala, aby dostal státní tajemník pravomoci k vydávání trvalých nařízení pro shromáždění. K tomu mu měla asistovat poradní komise, složená z reprezentantů mnoha oblastí. Bílá kniha dále uznala, že by se fungování shromáždění mělo více přiblížit skotskému parlamentu. (Bowers, Davies, Gay, 2005, s. 8) Dále se Bílá kniha zabývala problematikou volebního systému, nicméně byly odmítnuty návrhy Richardovy komise na zvýšení počtu poslanců shromáždění z šedesáti na osmdesát, kteří by byli voleni na základě systému STV (*simple transferable vote*).

3.4.1 Velšský devoluční zákon 2006

Proces, jehož výsledkem byl nový devoluční zákon pro Wales, byl zcela odlišným od jiných ústavních změn ve federálních či regionálních evropských státech. Britský systém si tedy zachoval svou jedinečnost a rozdílnost od jiných procesů decentralizace v Evropě. Státní tajemník pro Wales měl i nadále hrát v procesu rozhodování o přenesení pravomocí výraznou roli a také rozhodnout, zda budou Walesu podstoupeny i pravomoci primární legislativy. Tato skutečnost se jevila pro mnoho odborníků jako výzva, protože zde musel státní tajemník odlišit svou roli strážce ústavního uspořádání a zájmy své vlastní politické strany. (Trench, 2007, s. 6)

Problematika nového zákona spočívala v rozhodnutích o budoucnosti devolučního uspořádání ve Walesu – ta neměla být činěna v daném teritoriu, ale v Londýně a člověkem, který je součástí britské vlády. Dřívější diskuze tak probíhaly

výhradně mezi státním tajemníkem pro Wales a Rhodri Morganem, a také mezi úředníky velšského shromáždění a Wales Office. Úředníci z Walesu pak byli pověřeni pomocí úřadu státního tajemníka při vytváření nového zákona. Nejdůležitější rozhodnutí byla ale učiněna Peterem Hainem, který se ukázal jako jediný arbitr nového devolučního uspořádání. (Trench, 2007, s. 10) Ve Skotsku probíhala při vytváření devoluce plošná diskuze o novém nastavení, sešla se SCC a diskutovali mezi sebou zástupci politických stran i široké veřejnosti. Ve Walesu zde ale podobná alternativa nebyla a nevytvořila se zde ani v roce 2006 – asymetričnost devoluce se tak zachovala a navíc potvrdila. (Trench, 2007, s. 11)

Zákon sice rozšířil autonomii Walesu a přinesl nové pravomoci velšských devolučním institucím, britská vláda si ale zachovala svou významnou roli. Zákon ponechal britské vládě dohled nad ústavním uspořádáním a odpovědnost za polovinu veřejných výdajů ve Walesu. Zůstala také hlavním zprostředkovatelem politických debat, ovlivňovala politické možnosti národního shromáždění a britská média. (Trench, 2007, s. 11) Nicméně i přes přesun pravomocí z centra, vnímala britská vláda tento krok příznivě – jako odlehčení „*břemena*“, které se přesunulo na Wales. (Trench, 2007, s. 13) Nové pravomoci mělo shromáždění získat skrze nařízení v radě, jeho požadavky musel ale potvrdit státní tajemník pro Wales a následně musely být schváleny oběma komorami britského parlamentu. Návrh shromáždění tak mohl být zablokován jak tajemníkem, tak britským parlamentem, pokud by s velšskou politikou nesouhlasili. (Trench, 2007, s. 14)

Státní tajemník tedy zůstal „*otecem*“ devoluční vlády ve Walesu, i přesto, že se v budoucnu mohlo stát, že zde nebude mít stranickou základnu. Měl stanovovat data voleb do shromáždění, vytvářet trvalé příkazy nového shromáždění – to mu bude v tomto kroku radit a v případě nesouhlasu bude moc dvoutřetinovou většinou jeho rozhodnutí zvrátit. Tajemník měl nadále právo účastnit se zasedání shromáždění, dostat všechny úplné zprávy ze zasedání a také se účastnit zasedání jednotlivých komisí. Jeho právo bylo doplněno o pravomoci povolit jinému ministrovi či úředníkovi účast na takovýchto jednání. Měl moc rozhodnout, zda bude jednat, pokud si bude shromáždění přát nové pravomoci a rozhodne o konání referenda, které bude zapotřebí v rámci třetí fáze devolučních změn podle nového zákona. Hlídal také nekonfliktnost legislativy shromáždění s nedevelopovanými oblastmi či anglickým právním systémem. V případě zásahu shromáždění do oblastí, které nemá ve své pravomoci, bude moci státní tajemník takovýto zákon zastavit ještě před jeho schválením – podobné pravomoci byly součástí původního devolučního zákona pro Skotsko, ale nikdy nezapříčinily, že by bylo

schvalování zákona přerušeno. I přesto, že se tedy počítalo s nepoužíváním takovýchto pravomocí, zde měly velký vliv na zákulisní jednání a podněcovaly větší diskuze při přípravách nové legislativy. (Trench, 2007, s. 16)

V novém zákoně se ale objevilo jedno velmi neobvyklé ustanovení – státní tajemník bude moci zasáhnout, pokud by nové velšské návrhy ohrozily či měly vliv na vodní zdroje v Anglii, na vodní zásoby, anebo kvalitu této vody. Ustanovení bylo přijato především proto, že většina vodních rezervoárů zásobujících Anglii se nacházela právě ve Walesu. Státní tajemník zůstal strážcem používání velšských devolučních pravomocí a jejich prohlubování a také velmi důležitým hráčem v jejich hlídání a tom, jak Wales tyto pravomoci užívá. Dokud bude u moci Labouristická strana, bude hrát státní tajemník ve Walesu důležitou politickou roli a bude nejspíše předsedou velšských labouristických poslanců ve Westminsteru. Jako člověk spojený s politickou stranou a hlava Wales Office bude mít vliv na velšskou politiku i v zákulisí. Nicméně do doby přijetí nového zákona se státní tajemník objevoval ve shromáždění jen velmi střídmě, většinou při každoroční debatě o programu britské vlády. Dle názorů oficiálních představitelů ho tak bylo lepší vnímat jako někoho, kdo je ve Walesu sice přítomný, ale nehraje přímo ve shromáždění tak velkou roli. Pro Skotsko byl tajemník významnou spojnicí mezi skotskou a britskou vládou, ale měl pouze omezenou formální roli. V rámci zákona z roku 2006 dostal tajemník pro Wales tuto úlohu oficiálně a na dobu neurčitou – nebylo ale jasné, proč by měly všechny tyto pravomoci přetrvat i po přenesení primárních legislativních pravomocí. (Trench, 2007, s. 17)

Vzhledem k novým pravomocem byla role Wales Office velmi hmatatelná a do budoucna se nezdálo, že by měl úřad vymizet. Nejen, že úřad podporoval státního tajemníka, ale měl také mnoho vlastní agendy, jako prostředník vlády velšského shromáždění a whitehallských ministerstev a jako zdroj fundovaných rad britským ministerstvům ve věcech velšské devoluce. I když centrum většinou komunikovalo přímo s Walesem, někdy bylo zapotřebí, aby se Wales Office vyjádřilo k určitým zákonům, které vznikaly většinou přímo ve Westminsteru. Po přijetí nového zákona byla ale role úřadu ještě o to větší a vzhledem k jeho malému obsazení, kdy měl například jen dva právníky, se očekávalo zvětšení jeho zaměstnanecké základny. (Trench, 2007, s. 17)

Velšskému tajemníkovi byla navíc dána i pravomoc rozhodnout nejen o konání referenda ve třetí fázi změn, ale také o podobě otázky v tomto referendu. To se jevilo jako velmi sporné ustanovení a pravomoc byla hojně kritizována. (Trench, 2007, s. 18) Přímé zapojení státního tajemníka tak zůstávalo problémem i nadále. Takovéto zapojení

zůstávalo samozřejmé, pokud bylo shromáždění přímo závislé na britské vládě a parlamentu. Pokud ale získá pravomoci primární legislativy, bude se muset role státního tajemníka zásadně změnit. (Trench, 2007, s. 22)

3.5. Působení úřadů státních tajemníků po devolučních volbách 2007

Všeobecné volby do devolučních institucí v květnu 2007 znamenaly pro Labouristickou stranu a vládu zásadní moment, ale také zásadní porážku. Ve Skotsku byla strana poražena nacionalistickou Skotskou národní stranou, která následně utvořila menšinovou vládu, a ve Walesu byla nucena vytvořit koalici s Plaid Cymru. Skončilo tak období labouristické dominance, což zapříčinilo ztíženou plochu působnosti teritoriálním státním tajemníkům, jelikož jejich politická strana již nebyla hlavním politickým aktérem na území, jehož zájmy měli zastávat.

Skotská národní strana (SNP) instruovala po volbách vládní úředníky a ministry, aby pokračovali v otevřeném a kolegiálním jednání s jejich kolegy ve Whitehallu a Westminsteru, nicméně strana volala po zrušení úřadu státního tajemníka pro Skotsko a mezivládní vztahy plánovala řešit v rámci výboru „*Joint Ministerial Committee*“, který byl do té doby užíván jen zřídka. V logice programu strany nebyl tento krok nečekaný, ale pro mnohé pozorovatele zvenčí, především média, přišel tento požadavek jako zásah z nebes. Je také zapotřebí podotknout, že tento požadavek vyslovili především skotští ministři, nikoli ti britští. Britská vláda prozatím nehodlala uznat, že se ve Skotsku dostávají do politického záběru i každodenní témata, což do té doby nebylo příliš zvykem. (Trench, 2008, s. 9) Nová skotská vláda v čele s Alexandrem Salmondem tak žádala revizi skotského devolučního uspořádání a tento požadavek podpořila zveřejněním Bílé knihy s názvem „*Choosing Scotland's Future*“¹⁵, kterou vydala v srpnu 2007.

Po devolučních volbách nastoupil na pozici státního tajemníka pro Skotsko labouristický poslanec Des Brown, který již v minulosti zastával v rámci ministerstva nižší funkce. Vedle pozice státního tajemníka byl ale od roku předchozího i ministrem obrany, což bylo pro SNP velkým problémem. První ministr Skotska Alexandr Salmond proto o to více usiloval o zrušení Scotland Office – dle jeho názoru bylo nepřijatelné, aby byly oba ministerské posty vykonávány spojeně. Žádal tedy premiéra Gordona Browna,

---

¹⁵ Bílá kniha s podtitulem „*analýza ústavních možností*“ obsahovala přehled skotského devolučního uspořádání, a především návrhy na revizi takového nastavení. Na jejím konci skotská vláda představila i návrh nového zákona, který měl Skotsko posunout blíže k autonomii a nezávislosti.

aby přišel s návrhem reforem. Podobný postoj zastával i předseda Konzervativní strany David Cameron, který žádal Browna, aby jmenoval jiného státního tajemníka pro Skotsko, nebo jmenoval místo Brownea někoho jiného na pozici ministra obrany. Skotská národní strana o to více zdůrazňovala, že by preferovala přímé jednání s britskou vládou. Des Browne ale nepřijímal kritiku na svou osobu dobře a argumentoval, že dělá vše, co je zapotřebí a nevidí důvod, proč by nemohl vykonávat obě funkce zároveň. (BBC, 2007)

Skotská ministryně a poslankyně SNP Nicola Sturgeon také volala po zrušení Scotland Office. Dle jejího názoru a názoru skotských ministrů zde nebyla potřeba úřadu státního tajemníka desetiletí po uskutečnění devoluce. Zdůraznila ale, že vztahy vlády a Scotland Office byly dobré, nicméně ministři preferovali přímý kontakt s centrem a nikoli zprostředkovaný. Sturgeon argumentovala, stejně jako většina zastánců zrušení Scotland Office před ní, že ministerstvo nemá žádné odpovědnosti a mezivládní vztahy by mohly být řešeny výborem ministrů. Na její výroky ale velmi ostře reagoval David Cairns, jeden z ministrů Scotland Office, podle kterého nechtěla Sturgeon dobré mezivládní vztahy. Dále vyjádřil znepokojení, že menšinová vláda zaměřovala své zájmy za zájmy Skotska. Bylo zapotřebí si uvědomit, že britská vláda měla stále odpovědnost za polovinu veřejných výdajů ve Skotsku. (BBC, 2008). V centru ale nebyly snahy skotské vlády brány příliš v potaz, příkladem může být i nečinnost v žádostech Alexandra Salmonda o obnovení činnosti „*Joint Ministerial Committee*“, které vláda uskutečnila až v březnu 2008 po dlouhém naléhání ze skotské strany. Předsedou výboru se nicméně nestal britský premiér, ale ministr spravedlnosti. Navíc zde byl problém ve stranickém zapojení uvnitř Scotland Office, které v současné politické situaci znemožňovalo jednání v zájmu Skotska a jako jeho spojence, i přesto, že tomu státní tajemníci odporovali a nechtěli si tuto skutečnost přiznat. Britská vláda si v průběhu let zvykla, vzhledem k dominanci Labouristické strany, teritoriální problémy spíše neřešit a zůstat v jejich zapojení pasivní. (Trench, 2008, s. 11)

Proto skotský parlament schválil na konci roku 2007 vytvoření komise o skotské devoluci (*Commission on Scottish Devolution*), neformálně známou jako „*Calman Commission*“ – podle svého předsedy. (Trench, 2008, s. 12) Ta měla předložit své závěry v polovině roku 2009. (Trench, 2008, s. 14) Problém byl ale především v tom, že se parlament – vzhledem ke svému stranickému složení¹⁶, velmi často neshodoval v názorech na budoucnost devoluce se skotskou menšinovou vládou, protože ta jako

---

¹⁶ Komise byla ustavena Labouristickou stranou s podporou konzervativců a liberálních demokratů. SNP byla proti vytvoření komise.

jediná hájila myšlenku skotské nezávislosti. (Trench, 2008, s. 12) Druhá fáze devoluce tak ve Skotsku vrátila ústavní změnu na program dne, přestože členství v komisi bylo výhradně skotské a proces diskuze se výrazně lišil od toho velšského, kde byly změny diskutovány plošně – v komisi chybělo zapojení vládní strany, která její vytvoření odmítala. (Trench, 2008, s. 16)

Ve Walesu byla povolební situace pro Labouristickou stranu o něco lepší než ve Skotsku. V červenci byla vytvořena koalice labouristů a poslanců za Plaid Cymru, britská vláda tak neztratila svou stranickou základnu tak hmatatelně jako ve Skotsku a mohla pokračovat v devolučních reformách, i když nebyly její prioritou, jelikož se musela soustředit na nadcházející britské všeobecné volby. (Trench, 2008, s. 221) V lednu 2008 odešel z pozice státního tajemníka pro Wales Peter Hain, který ministerskou funkci zastával přes pět let a byl významnou politickou postavou a také zastáncem devoluce. Do úřadu se po jeho odchodu vrátil Paul Murphy, jenž byl k devoluce vždy skeptický. První ministr Rhodri Morgan ho ale na jeho staronovém místě přivítal a věřil, že bude pracovat v zájmech Walesu a pomůže shromáždění získat další pravomoci. Příchod Murphyho zpět do úřadu přivítal i koaliční partner Plaid Cymru. Konzervativci s liberálními demokraty byli nicméně k jeho jmenování skeptičtí. (Daily Post, 2008)

Po roce 2007 se tak státní tajemníci pro Skotsko a Wales stali mezivládními mediátory a usnadňovali komunikaci mezi britskými ministerstvy a devolvovanými administrativami. Spolupracovali velmi úzce s úřadem vlády a získali i odpovědnost za návrhy budoucích devolučních zákonů – tato odpovědnost zahrnovala později Scotland Act 2012 a 2016; a Wales Act 2014 a 2017. (Torrance, 2018, s. 15) Pro státního tajemníka pro Skotsko byla ale vzhledem ke stranickému složení v zemi jeho náplň práce problematická a musel se vyrovnat s tím, že v zemi nemá takové stranické zázemí, jako předtím. Ve Walesu byla situace lepší a státní tajemník spolupracoval s velšskými zástupci na budoucnosti devoluce.

V letech 2003 až 2008 měli státní tajemníci vedle jednoho ministerského postu, jak již bylo nastíněno výše, ještě další ministerské povinnosti. Skotský tajemník byl nejdříve odpovědný za dopravu, později za obranu. Na oficiální úrovni zde pak byla snaha o vytvoření jednoho ministerstva odpovědného za devoluční záležitosti. (Select Committee on the Constitution, 2015, s. 34) Volby do devolučních institucí v roce 2007 zapříčinily také změnu vztahu regionů a centra, kdy zde začala převládat politika, která nechtěla dovolit Westminsteru prosazovat zákony v rámci devolučních oblastí – tato politika byla jak ve Skotsku, tak ve Walesu, nicméně ve Skotsku byla změna postoje pro

britskou vládu mnohem palčivějším problémem. (Torrance, 2018, s. 20) V roce 2009 proto byla zveřejněna zpráva všeobecné komise pro spravedlnost. V jejích závěrech komise konstatovala, že mezivládní vztahy již nadále neslouží svému účelu a je zapotřebí jejich reforma. (Torrance, 2018, s. 26) Reforma, která měla zahrnovat i přezkoumání úloh teritoriálních státních tajemníků a jejich úřadů.

3.6. Situace po všeobecných britských volbách 2010

Labouristická strana nejen, že utrpěla volební porážku již v devolučních volbách 2007, ale čekala ji i ve volbách celobritských. Vládu následně utvořila Konzervativní strana s liberálními demokraty a období dominance Labour party jak v britském parlamentu, tak ve Skotsku a Walesu se stalo nadobro minulostí. Pohled na úlohy státních tajemníků a mezivládní vztahy se tedy skrze britskou politiku velmi lišil – především se střetával pohled Labouristické strany a nově dominující Konzervativní strany. Po roce 2010 vnímal tehdejší premiér David Cameron úlohu státního tajemníka pro Skotsko jako prvního kontaktu v případě, že by mělo Skotsko požadavky a návrhy na změny ústavního uspořádání. SNP ale trvala na tom, že o budoucnosti Skotska bude jednat jediné přímo s premiérem a bojovala za zrušení Scotland Office. (Torrance, 2018, s. 15) Vládní postoj byl ale takový, že je zapotřebí mít teritoriální státní tajemníky na plný úvazek, aby mohla devoluce dobře pracovat. Tuto politiku zastávala Konzervativní strana i několik let předtím.

Do role státního tajemníka pro Skotsko byl nejdříve jmenován poslanec liberálních demokratů Danny Alexander¹⁷, který ale ani ne po měsíci odešel na ministerstvo financí. Jeho hlavním úkolem v úřadu bylo implementovat doporučení „*Calman Commission*“ a podstoupit Skotsku další daňové pravomoci – čemuž byl nakloněn i premiér David Cameron. Ve funkci ho ještě ten samý měsíc vystřídal Michael Moore, který byl také liberálním demokratem. Moore byl odhodlán pokračovat v prohlubování vztahů mezi Londýnem a Edinburhem, v rámci Scotland Office dohlížel na implementaci skotského devolučního zákona v roce 2012.

Pozici velšského státního tajemníka se ujala konzervativní poslankyně Cheryl Gillan. Jejím hlavním úkolem bylo vypsání velšského devolučního referenda a následná implementace jeho výsledků. Vládní uspořádání v roce 2010 zajistilo obnovu samostatného postavení Scotland Office a Wales Office a jejich státní tajemníci

---

¹⁷ Pozici státního tajemníka zastával devatenáct dní.

vykonávali své funkce znovu na plné úvazky. Mezitím se ale do devolučních záležitostí začalo zapojovat stále více ministerstev – to bylo výsledkem plánování nových devolučních zákonů. Nově se za dobré vztahy mezi teritoriálními ministerstvy a devolučními administrativami stalo odpovědné ministerstvo spravedlnosti. (Select Committee on the Constitution, 2015, s. 34)

Mezi politiky byla tedy jen malá podpora pro spojení regionálních ministerstev, na rozdíl od předchozích let devoluce – nejčastěji objevujícím se argumentem bylo, že každé devoluční teritorium potřebuje svůj vlastní hlas v britské vládě. Například David Davies, předseda dolní komory britského parlamentu, se obával, že by spojení teritoriálních ministerstev zapříčinilo konflikt mezi devolučními zájmy, protože jak Wales, tak Skotsko mají odlišné devoluční uspořádání a požadavky – státní tajemníci tak mají jiné pravomoci a jiné pole působnosti. (Select Committee on the Constitution, 2015, s. 35)

Carwyn Jones, poslanec velšského národního shromáždění, se také obával, že by byl Wales pro jedno státního tajemníka menší prioritou. Problematickým pohledem bylo i to, že pokud by vláda teritoriální ministerstva spojila, mohlo by to být vnímáno jako snížení důležitosti regionů Skotska a Walesu a v neposlední řadě i Severního Irska. Státní tajemník pro Skotsko pak podotkl, že pokud by mělo k takovému spojení dojít, bylo by zapotřebí zrevidovat ústavní uspořádání Velké Británie. (Select Committee on the Constitution, 2015, s. 36)

Pokud zde ale mají být zachovány oddělené úřady státních tajemníků, je zapotřebí lépe vymezit pravomoci a devoluční odpovědnosti. Britská vláda přistupovala k devoluci ve Skotsku a Walesu odděleně, nekomplexně – což kritizoval například první ministr¹⁸ Walesu, podle kterého bylo toto jednání naivní a krátkozraké. (Select Committee on the Constitution, 2015, s. 37) „*Institute for Government*“, organizace pro zlepšení působení vlády, také poznamenala, že devoluce se odehrává odděleně v jednotlivých částech Velké Británie. Důležitá rozhodnutí jsou činěna v návaznosti na tlak z jednotlivých regionů a nebere se v potaz jejich celkový dopad na zbylé části unie. (Select Committee on the Constitution, 2015, s. 38)

---

¹⁸ Pozice byla z prvního tajemníka „povýšena“ na prvního ministra v době oddělení velšské legislativy a exekutivy.

3.7. Nové devoluční zákony posledního desetiletí a cesta k naplnění devoluce

Po úspěšném velšském devolučním referendu roku 2011 se snížil význam státního tajemníka pro Wales. Ještě o to více kvůli jmenování Cheryl Gillan do úřadu i přesto, že byla konzervativní poslankyní za anglický region. (McEven, 2012, s.16) Velšské referendum neslo název „*Referendum on the law-making powers of the National Assembly for Wales*“ a voliči v něm hlasovali, zda má mít národní shromáždění pravomoc vytvářet zákony ve všech dvaceti oblastech, které mu náleží. Kladný výsledek znamenal, že shromáždění bude moci vytvářet zákony v rámci těchto oblastí bez souhlasu britského parlamentu, respektive státního tajemníka pro Wales

Právní základ pro toto referendum byl zmíněn již výše v rámci velšského devolučního zákona z roku 2006. Pravomoc vyhlásit referendum měl stále státní tajemník pro Wales, kterým se stala již zmíněná Cheryl Gillan. Ta v polovině června 2010 oznámila, že se referendum bude konat na začátku následujícího roku. Poté, co byly státní tajemnicí předneseny návrhy národnímu shromáždění, padlo konečné rozhodnutí o konání referenda v datu 3.5.2011. Vypsání referenda se ale neobešlo bez problémů. Jelikož měl státní tajemník pro Wales pravomoc i pro vytvoření podoby otázky, muselo nejdříve dojít ke shodě mezi ním a zástupci Walesu. První návrh otázky kvitovala velšská vláda, druhý návrh s podobou otázky: „*Přejete si, aby mohlo shromáždění vydávat zákony ve všech dvaceti oblastech ve kterých má pravomoci?*“, již byla přijata. Po kladném výsledku referenda sice velšská státní tajemnice vyjádřila obavy ohledně volební účasti, ale uznala kladný výsledek referenda a zavázala se, že britská vláda bude nadále pokračovat ve zlepšování velšské devoluce.

Ve Skotsku se v té době diskutoval nový devoluční zákon, který se ale neměl dotknout pozice teritoriálního ministerstva ani státního tajemníka pro Skotsko. (Trench, 2014, s. 119) Zákon měl Skotsku přinést pravomoci v daňové a fiskální oblasti, ale po jeho schválení v roce 2012 neměly pravomoci vejít v platnost až do roku 2016. Skotská vláda v podobě Skotské národní strany totiž chystala v roce 2014 referendum o nezávislosti země, a proto se centrální úřadu rozhodly soustředit spíše na tuto otázku. Státní tajemník pro Skotsko Michael Moore vnímal nový devoluční zákon pozitivně a zdůrazňoval, že i ve světle nadcházejícího referenda je zapotřebí mu věnovat dostatečnou pozornost. Nicméně uznal i to, že je zapotřebí debatovat o požadavku skotské nezávislosti. Zastával ale názor, že unie je mnohem lepší alternativou než rozdělení. (BBC, 2012)

Po konání velšského devolučního referenda ustavila velšská státní tajemnice v říjnu 2011 komisi o velšských devolučních záležitostech, zkráceně Silkovu komisi (*The Commission on Devolution in Wales*). Komise přednesla první část svých závěrů v listopadu 2012 a týkaly se především fiskálních pravomocí (viz následující odstavec). Druhá část závěrů byla se zpožděním zveřejněna v březnu 2014 a doporučila změnu některých pravomocí shromáždění – tato doporučení ale nevešla v následujícím velšském devolučním zákoně v platnost.

V březnu roku 2014 představil velšský státní tajemník David Jones, jenž vystřídal Cheryl Gillan v úřadu v dubnu 2012, jako jeden z předkladatelů nový velšský zákon dolní komoře britské parlamentu. Zákon měl za cíl implementaci některých doporučení Silkovy komise (*Commission on Devolution in Wales' first report Empowerment and Responsibility: Fiscal Powers to Strengthen Wales*) a zahrnoval především přesun daňových a fiskálních pravomocí, které velšské devoluční instituce do té doby neměly. Některé z pravomocí byly přeneseny přímo na shromáždění, další propůjčeny velšským ministrům. Jelikož tento zákon zahrnoval pouze první část doporučení Silkovy komise, rozhodla se britská vláda pro další jednání a v únoru 2015 byl zveřejněn vládní dokument „*Powers for a Purpose: Towards a Lasting Devolution Settlement for Wales*“¹⁹. V rámci nových návrhů velšského devolučního uspořádání dále britská vláda zveřejnila „*St David's Day*“ dohodu, jež byla součástí výše zmíněného dokumentu. Vláda v dohodě slibovala implementaci druhé části závěrů Silkovy komise. Po vítězství Konzervativní strany ve všeobecných britských volbách následující měsíc představila vláda návrh nového velšského devolučního zákona.

Ve Skotsku byla na konci roku 2014 ustavena Davidem Cameronem, v návaznosti na negativní výsledek referenda o nezávislosti, Smithova komise. Komise vydala zprávu dva měsíce po svém vytvoření a doporučila podstoupit Skotsku další pravomoci v rámci devolučního procesu. Po vítězství konzervativců ve všeobecných volbách byl v parlamentu na přelomu let 2015 a 2016 představen státním tajemníkem pro Skotsko Davidem Mundellem nový skotský devoluční zákon. Zákon dával Skotsku nové pravomoci – devoluční instituce získaly kontrolu nad volebním systémem, nové devalvované pravomoci a také pravomoci rozšiřující výběr daní. V návaznosti na přijetí zákona byla vytvořena „*The Scotland Act 2016 Implementation Board*“, které předsedal

---

¹⁹ Dokument dostupný z:
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/408587/47683_CM9020_ENGLISH.pdf

státní tajemník pro Skotsko a která dohlíží na implementaci nového skotského devolučního zákona.

Nový velšský devoluční zákon byl dolní komoře britského parlamentu představen státním tajemníkem pro Wales Alunem Cairnsem na konci roku 2015. První verze návrhu se ale setkala s velkou kritikou, a tak byla v polovině roku 2016 představena jeho pozměněná verze. Zákon byl schválen na konci ledna 2017 a znamenal značnou změnu velšského devolučního uspořádání. Wales se měl přesunout nastavením devoluce blíže ke Skotsku – měl být zaveden tzv. „*rezervovaný*“ model pravomocí.

3.8. Současná podoba regionálních vládních orgánů ve Skotsku a Walesu

Jak bylo nastíněno v průběhu této kapitoly, fungování Scotland a Wales Office se v rámci dvou desetiletí po uskutečnění devoluce neobešlo bez problémů a také kritiky. Snahy o reformy byly spíše povrchní a vlády nikdy neuskutečnily opravdu komplexní reformu těchto ministerstev. I přes veškeré snahy o spojení či zrušení ministerstev se jim podařilo nadále fungovat v britském politickém systému a státní tajemníci daných teritorií stále zastávají důležité role, díky konzervativní vládě ještě o to důležitější – ta fungování státních tajemníků obnovila na plný úvazek.

V současnosti jsou role teritoriálních státních tajemníků a jejich úřadů vymezeny následovně. Úřad státního tajemníka pro Skotsko *„podporuje státního tajemníka v prezentaci nejlepších zájmů Skotsko uvnitř silného Spojeného království. Zajišťuje, že jsou skotské zájmy brány plně a efektivně v potaz v srdci britské vlády a že povinnosti britské vlády jsou dobře reprezentovány ve Skotsku.“* (GOV.UK, 2015) Velšská obdoba ministerstva se pohybuje v podobném nastavení pravomocí, ale dohlíží na implementaci nového devolučního zákona (jak bylo zmíněno v předchozí kapitole).

Ve Skotsku je pozice státního tajemníka zastávána Davidem Mundellem, který je jako jediný konzervativní poslanec britského parlamentu zvolen za skotský obvod. Mundell zastává názor, že pozice Scotland Office (momentálně je oficiálním názvem úřadu *„Office of the Secretary of State for Scotland“* a zkrácený název ministerstva na oficiální úrovni spíše vymizel) je v současnosti více potřebná než kdy předtím. Zvláště po uskutečnění referenda o nezávislosti, kde skotští voliči potvrdili, že chtějí zůstat součástí unie. Také směřuje pozornost na to, že po referendu o Brexitu se snaží Scotland Office vyvrátit nepravdivé informace, například o roztahování pravomocí centra.

(Scotsman, 2019)

Hlavou Wales Office je od roku 2016 Alun Cairns, velšský poslanec Konzervativní strany, který byl v minulosti poslancem národního shromáždění. Jeho předchůdce, stranický kolega Stephen Crabb, který se stal státním tajemníkem pro Wales v roce 2014, se snažil naplnit roli úřadu v reprezentaci zájmů Walesu ve Westminsteru a mostu pro velšské ministry. Cairns převzal jeho vizi fungování úřadu a v současné době se jak on, tak i britská vláda snaží více zapojovat a pracovat s velšskou vládou – jelikož devoluce je zdrojem síly celé Velké Británie a nikoli její slabostí. (BBC, 2019) Po celou dobu fungování teritoriálních ministerstev, se tak jednalo o zástupce britské vlády a její regionální politiky.

ZÁVĚR

Regionální orgány vlády měly po uskutečnění devoluce zajišťovat propojení jednotlivých vlád a volených institucí a vytvořit cesty pro devoluční zájmy v centru a zájmům centra do regionů. Tato práce pracovala s hypotézou, že Scotland Office a Wales Office společně se státními tajemníky zaujímali spíše pozice britské vlády a prosazovali její politiky na úkor devolučních administrativ. Hlavním cílem této práce tedy bylo odpovědět na otázku, jaké zájmy regionální orgány vlády zastávaly a ověřit hypotézu, že se jednalo především o zájmy britské vlády.

V období vlády Labouristické strany, která držela většinu jak ve westminsterském parlamentu, tak ve skotském parlamentu a velšském národním shromáždění, zde nebyl takový rozpor mezi zástupci jednotlivých regionů a státními tajemníky pro Skotsko a Wales, jelikož se ve své podstatě jednalo o stranické kolegy – určité napětí zde ale existovalo (příkladem může být rozpor Rhodriho Morgana a Paula Murphyho, který reprezentoval politiky centra a labouristické vlády a byl k devoluci otevřeně skeptický). Úřady teritoriálních státních tajemníků byly velmi často využívány jako nástroje britské vlády k prosazení vlastní politiky, proto byli do pozic státních tajemníků často jmenováni politici, jimž byla blízká politika vládní strany v centru. Ministerstva sice byla „odborníky“ na devoluční skutečnosti, jelikož měla na analýzu a zkoumání mnohem více času a také zaměstnávala experty na tyto skutečnosti, ale také mezi relacemi regionů Skotska a Walesu a britské vlády. Při dominanci Labouristické strany zde měli státní tajemníci stranické zázemí a mohli spolupracovat jak s politiky devolučních administrativ, tak se zástupci strany v centru, navíc byli součástí britské vlády. Strana si ale velmi snadno zvykla problematiku devoluce řešit ve svých vlastních strukturách a za dobu své dominance nepřišla s žádnou větší reformou úřadů státních tajemníků. Příkladem může být volání po spojení a reformě úřadů centrálními institucemi, jež bylo nastíněno v předchozích kapitolách. Státní tajemníci vnímali svou pozici jako arbitráž regionálních zájmů, jak již ale bylo řečeno, zájmů jenž vycházely z centra.

V prvním devolučním období v letech 1999-2007 byli do čela ministerstev jmenováni politici Labouristické strany, kteří zastávali především vládní politiku – Paul Murphy byl k devoluce navíc otevřeně skeptický. Jeho nástupce, Peter Hain byl sice prodevoluční, nicméně v rámci příprav velšského devolučního zákona z roku 2006 se ukázalo, že musel oficiálně zastávat politiku britské vlády – tedy skeptický postoj k novým reformám, i když v soukromí byl změnám nakloněn. Strana nicméně do čela

úřadu jmenovala politiky, kteří měli s devolučními tématy a problematikou regionů zkušenosti.

Poté, co dominantní roli v celobritské politice převzala Konzervativní strana, se v druhém devolučním období od roku 2007 značně změnila i náplň regionálních úřadů vlády. Strana je vnímala mnohem komplexněji a jako nástroje k dobrým vztahům s devolučními administrativami. Jmenování státní tajemníci tak měli za úkol především zajistit dobré fungování mezivládních vztahů a opravdu naplňovat role úřadů jako spojnic, jež jim byly vytyčeny dvě desetiletí předtím. Nicméně se stále ze své podstaty jednalo o zástupce britské vlády v regionech. Novou roli a vnímání úřadů reflektovali i sami státní tajemníci, jak bylo již řečeno, Stephen Crabb viděl fungování úřadu Wales Office jako velmi neefektivní a sám kritizoval nenaplňování jeho role.

Vnímání úřadů státních tajemníků se tak velmi posunulo. Zatímco labouristé je vnímali jako své nástroje a sami tajemníci pozici britské vlády podporovali, konzervativci se snažili o obnovení funkcí státních tajemníků, protože neměli v devolučních zájmech takovou zkušenost jako labourističtí poslanci a potřebovali v politickém systému mezistupeň, který zastával jejich regionální zájmy. Státní tajemníci se tak snažili posunout své úřady k dobrému fungování a zajistit, že nebudou vnímány tak negativně, jako tomu bylo ke konci labouristické dominance.

SUMMARY

Government regional offices were meant to connect devolution administratives and British government after devolution. This thesis worked with hypothesis that Scotland and Wales Offices were only the tools of british government to present its policy in regions. The main aim of this work was to answer the question if territorial department reepresented British government politics and to verify its hypothesis.

While Labour party dominated british political space, there were no such disagreements between Secretaries of State and devolution administatives. Territorial offices werete often used as British government tools to introduce its politics. Offices were close to devolution setting and employed many experts. Unfortunately they failed to acts as allies to devolution administratives.

During first devolution period 1999-2007 were post of Secretaries of State held by labour politicians who reflected british government politics. When Labour party were

replaced with Conservative party in British politics dominance, the assignment of functions has changed. Secretaries of State were meant to connect British and regional once again and they understand the nature of their posts more comprehensively,

Perception of the offices changed. Labour party reflected Secretaries of State as a tools and secretaries alone supported government politics, Conservative party tried to ensure the main aims of departments were taken into account.

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

BIRRELL, Derek. *Comparing devolved governance*. Palgrave Macmillan, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, 2012. 277 str.

BOGDANOR, Vernon. *Devolution in the United Kingdom / Vernon Bogdanor*. Oxford: Oxford University Press, 1999. 329 str.

DAVIES, Rebecca; GAY, Oonagh; BOWERS, Paul. *Better Governance for Wales: The White Paper* [online]. Parliament and Constitution Centre. 2005 [citace 2019-06-17]. 16 str. Dostupné z <https://www.parliament.uk/documents/commons/lib/research/briefings/snpc-03717.pdf>

DEACON, Russell. *Devolution in the United Kingdom / Russell Deacon and Alan Sandry*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. 212 str.

DOREY, Peter. *Policy making in Britain: an introduction*. Second edition. Sage, London. 2014. 317 str.

FIALA, Vlastimil, et al. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace evropských zemí. Moneta-FM, Praha-Olomouc, 2002. 616 str.*

GAY, Oonagh. *Wales and devolution* [online]. House of Commons Library, 1997 [citace 2019-15-05]. Dostupné z <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/RP97-60/RP97-60.pdf>

GAY, Oonagh. *The Scotland Bill: Devolution and Scotland's Parliament* [online]. House of Commons Library, 1998 [citace 2019-05-15]. Dostupné z: <http://www.issirfa.cnr.it/download/4tXQJPK4jMshKYFiQQ9zeQ288K4lXfQAYdbezF-hnhg/ukintroduction-to-devolution-2003pdf>

HAZELL, Robert (ed.). *Constitutional Futures Revisited*. Palgrave Macmillan, Basingstoke. 2008. 332 str.

HAZELL, Robert. *Three into One Won't Go: The Future of the Territorial Secretaries of State* [online]. Constitution Unit, University College London, 2001 [citace 2019-06-17]. 28 str. Dostupné z <https://www.ucl.ac.uk/political-science/publications/unit-publications/69.pdf>

HAZELL, Robert (ed.). *The state and the nations: the first year of devolution in the United Kingdom*. Thoverton: Imprint Academic, c2000. 290 str.

HAZELL, Robert (ed.). *The state of the nations 2003: the 3rd year of devolution in UK*. Charlottesville: Imprint Academic, 2003. 310 str.

LEEKE, Matthew; SEAR, Chris; GAY, Oonagh. *An introduction to devolution in the UK* [online]. House of Commons Library, 2003 [citace 2019-05-01]. Dostupné z <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUK EwjhxbiWhKDjAhXRKFAKHxqoAMgQFjADegQIBhAC&url=http%3A%2F%2Fwww.issirfa.cnr.it%2Fdownload%2F4tXQJPK4jMshKYFiQQ9zeQ288K4lXfQAYdbezF-hnhg%2Fukintroduction-to-devolution->

2003pdf&usg=AOvVaw37Roc_Zng0uiVKKHVxO8QE

MCEWEN, Nicola; SWENDEN, Wilfried; BOLLEYER, Nicole. *Intergovernmental Relations in the UK: Continuity in a Time of Change?* [online]. The British Journal of Politics and International Relations, 2012 [citace 2019-06-17], 14.2: 323-343. Dostupné z http://www.research.ed.ac.uk/portal/files/17300960/McEwen_et_al_Conclusion_Special_Issue_2012.pdf

PAUN, Akash; CALOW, Edward. *Devolution and the Centre Monitoring Report: May 2008* [online]. The Constitutional Unit, 2009 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: <http://discovery.ucl.ac.uk/19880/1/19880.pdf>

ŘÍCHOVÁ, Banka. “*Devoluční proces ve Velké Británii. Proměna role politických stran*“. V: FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Olomouc: Moneta, 2002, s. 247-338.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. “*Spojené království Velké Británie a Severního Irsku: devoluce – tradice – změna*“. V: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra a kol. *Komparace politických systémů: Základní modely demokratických systémů*. Praha: Oeconomica, 2008, s. 95-153.

TRENCH, Alan (ed.). *Has devolution made a difference?: the state of the nations 2004*. Exeter: Imprint Academic, c2004. 291 str.

TRENCH, Alan. *Old Wine in New Bottles?: Relations between London and Cardiff after Government of Wales Act 2006* [online]. Constitution Unit, UCL, Department of Political Science, 2007 [citace 2019-06-17]. 22 str. Dostupné z <https://www.ucl.ac.uk/constitution-unit/sites/constitution-unit/files/138.pdf>

TRENCH, Alan (ed.). *The dynamics of devolution: the state of the nations 2005*. Charlottesville: Imprint Academic, 2005. 280 str.

TRENCH, Alan (ed.). *The State of the Nations 2001: the second year of devolution in the United Kingdom*. Thorverton: Imprint Academic, c2001. 283 str.

TRENCH, Alan (ed.). *The State of the Nations 2008*. Exeter: Imprint Academic, 2008. 263 str.

WALKER, Graham. *Scotland, Northern Ireland and Devolution: Past and Present* [online]. Contemporary British History, 2010 [citace 2019-06-17], 24.2: 235-256. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13619461003768314>

Primární zdroje a dokumenty

An assembly for Wales. Constitution Unit [online]. 1996 [citace 2019-06-30]. Dostupné z https://www.ucl.ac.uk/constitution-unit/sites/constitution-unit/files/4_1.pdf

Decentralization: A sampling of definitions [online]. United Nations Development

Programme (UNDP), 1999 [citace 2019-07-06]. 28 str. Dostupné z: http://web.undp.org/evaluation/evaluations/documents/decentralization_working_report.PDF

HM Government. *Powers For A Purpose: Towards A Lasting Devolution Settlement For Wales* [online]. 2015 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/408587/47683_CM9020_ENGLISH.pdf

LANG, Mark. *Relations With Westminster And Whitehall* [online]. V: OSMOND, John (ed.). *Farming Crisis Consolidates Assembly's Role: Monitoring the National Assembly for Wales, March to May 2001*. Institute of Welsh Affairs, 2001 [cit. 2019-07-01], s. 57-61. Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/constitution-unit/sites/constitution-unit/files/wamay001.pdf>

OSMOND, John. LEWIS, Bethan. *Relations With Westminster And Whitehall* [online]. V: OSMOND, John (ed.). *Devolution in Transition: Monitoring the National Assembly- February to May 2000*. Institute of Welsh Affairs Cardiff (United Kingdom), 2000 [cit. 2019-07-01], s. 34-38. Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/constitution-unit/sites/constitution-unit/files/wamay00.pdf>

OSMOND, John. *Relations With Westminster And Whitehall* [online]. V: OSMOND, John (ed.). *Coalition Politics Come to Wales. Monitoring Cynulliad Cenedlaethol Cymru/The National Assembly for Wales, September to December, 2000* [cit. 2019-07-01], s. 56-59. Dostupné z: <https://www.ucl.ac.uk/constitution-unit/sites/constitution-unit/files/wanov00.pdf>

Report of the Richard Commission [online]. The Richard Commission, 2004 [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20100404200945/http://www.richardcommission.gov.uk/content/finalreport/report-e.pdf>

Scotland Act 1998, 2012, 2016

Scottish Devolution (1997-9) [online]. The Institute for Government, 2011 [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: http://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/scottish_devolution_0.pdf

Scottish Office White paper Scotland's Parliament: Fundamentals for New Scotland Act [online]. 7/1997 [citace 2019-15-05]. Dostupné z <https://www.ucl.ac.uk/political-science/publications/unit-publications/3.pdf>. Cm 3658

Scottish Government White Paper Choosing Scotland's Future: A National Conversation: Independence and Responsibility in the Modern World [online]. 2007 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.webarchive.org.uk/wayback/archive/20170702023653/http://www.gov.scot/Publications/2007/08/13103747/12>

TORRANCE, David. *Intergovernmental relations in the United Kingdom*, Briefing Paper [online]. 2018 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUK>

Ewja69iQwPfiAhWwsaQKHRz5CIsQFjADegQIBRAC&url=http%3A%2F%2Fresearchbriefings.files.parliament.uk%2Fdocuments%2FCBP-8371%2FCBP-8371.pdf&usg=AOvVaw2S2u2Ws3w6w8q3PLeGdMtQ

Wales Act 1998, 2014, 2017

WHITE, Isobel, et al. *Devolution in Scotland* [online]. House of Commons Library, 2004 [citace 2019-06-19]. 18 str. Dostupné z: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN03000/SN03000.pdf>

Welsh Office White paper A Voice for Wales, 1997, Cm 3718

Internetové zdroje

David Mundell: Here's why the Scotland Office is more important than ever. *The Scotsman* [online]. 2019 [citace 2019-07-01]. Dostupné z <https://www.scotsman.com/news/opinion/columnists/david-mundell-here-s-why-the-scotland-office-is-more-important-than-ever-1-4943966>

Draft Wales Bill unclear and unworkable, Dame Rosemary says. *BBC News* [online]. 2015 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/uk-wales-politics-348304223>

JONES, Alun a HARRI, Nia. Carwyn Jones faces criticism on several fronts during first minister's questions. *BBC News* [online]. 2018 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/live/uk-politics-parliaments-43739586>

Murphy back in Wales as Hain resigns from cabinet. *Daily Post* [online]. 2008 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.dailypost.co.uk/news/north-wales-news/murphy-back-wales-hain-resigns-2851048>

Office of the Secretary of State for Scotland: About us. *GOV.UK* [online]. 2015 [cit. 2019-06-07]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/organisations/office-of-the-secretary-of-state-for-scotland/about>

O'SULLIVAN, Jack. Parliament: Scotland - Reid anger at 'anonymous forces' causing divisions. *The Independent* [online]. 1999 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.independent.co.uk/news/parliament-scotland-reid-anger-at-anonymous-forces-causing-divisions-1107724.html>

Referendum on more Welsh powers set for 3 March, 2011. *BBC News* [online]. 2010 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/uk-wales-politics-11382649>

ROBERTS, Carl. Row over draft referendum question on assembly powers. *BBC News* [online]. 2010 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/10406413>

Row over Scotland Office attack. *BBC News* [online]. 2008 [citace 2019-06-30]. Dostupné z http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/scotland/7265277.stm

Scotland Bill becomes Scotland Act (2012) after Royal Assent. *BBC News* [online]. 2012 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-17903145>

Scotland Office: About us. *GOV.UK* [online]. 2019 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/organisations/office-of-the-secretary-of-state-for-scotland/about>

Scotland Office: New powers model for Wales comes into force on 1 April 2018. *GOV.UK* [online]. 2017 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/new-powers-model-for-wales-comes-into-force-on-1-april-2018>

Scottish National Party: What powers does the Scotland Act 2016 devolve to the Scottish Parliament? [online]. 2016 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.snp.org/policies/pb-what-powers-does-the-scotland-act-2016-devolve/>

Scrap Scotland Office, SNP urging. *BBC News* [online]. 2007 [citace 2019-06-30]. Dostupné z http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/scotland/7111200.stm

SIDDIQUE, Haroon. New powers for Scotland: key points from the Smith commission. *The Guardian* [online]. 2014 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.theguardian.com/politics/2014/nov/27/scottish-devolution-smith-commission-key-points>

Theresa May review 'to look at boosting Wales Office'. *BBC News* [online]. 2019 [citace 2019-07-01]. Dostupné z <https://www.bbc.com/news/uk-wales-politics-48854396>

Wales Act 2017. *Geldards law firm* [online]. 2017 [citace 2019-06-19]. Dostupné z <https://www.geldards.com/wales-act-2017.aspx>

Wales Office: Devolution settlement: Wales. *GOV.UK* [online]. 2013 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/devolution-settlement-wales#the-government-of-wales-acts>

Wales Office: New powers model for Wales comes into force on 1 April 2018. *GOV.UK* [online]. 2017 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/new-powers-model-for-wales-comes-into-force-on-1-april-2018>

Wales Office: Wales Bill, David Jones and Danny Alexander introduce Wales Bill in Parliament. *GOV.UK* [online]. 2014 [citace 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/wales-bill>

What's the point of Helen Liddell? *The Scotsman* [online]. 2002 [citace 2019-06-16]. Dostupné z <https://www.scotsman.com/news-2-15012/what-s-the-point-of-helen-liddell-1-1378726>

WHITE, Michael. Reid wins Scottish post as Blair shuffles pack. *The Guardian* [online]. 1999 [citace 2019-06-20]. Dostupné z <https://www.theguardian.com/politics/1999/may/18/labour.labour1997to99>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Státní tajemníci pro Skotsko (tabulka)

Příloha č. 2: Státní tajemníci pro Wales (tabulka)

Příloha č. 1: Státní tajemníci pro Skotsko

<i>Státní tajemník pro Skotsko</i>	<i>Stranická příslušnost</i>	<i>Premiér</i>	<i>Nejsilnější strana ve Westminsteru</i>	<i>Stranická většina ve Skotsku</i>
Donald Dewar 3.5.1997 - 17.5.1999	Labour	Tony Blair	Labour	Labour
John Reid 17.5.1999 – 25.7.2001	Labour		Labour	Labour
Helen Liddell 25.1.2001 – 13.6.2003	Labour		Labour	Labour
Alistair Darling 13.6.2003 – 5.5.2006	Labour		Labour	Labour
Douglas Alexander 5.5.2006 – 27.6.2007	Labour		Labour	Labour
Des Browne 28.6.2007 – 3.11.2008	Labour	Gordon Brown	Labour	Labour
Jim Murphy 3.11.2008- 11.5.2010	Labour		Labour	Labour
Danny Alexander 11.5.2010 – 29.5.2010	Liberal Democrat	David Cameron	Conservative	Labour
Michael Moore 29.5.2010 – 7.11.2013	Liberal Democrat			Labour
Alistair Carmichael 7.11.2013 – 8.5.2015	Liberal Democrat			Labour
David Mundell 11.5.2015 - současnost	Conservative			Labour
		Theresa May	Conservative	Labour

Zpracováno podle: ŘÍCHOVÁ, Blanka. “Spojené království Velké Británie a Severního Irsku: devoluce – tradice – změna“. V: DVORÁKOVÁ, Vladimíra a kol. Komparace politických systémů: Základní modely demokratických systémů. Praha, Oeconomica, 2008, s. 106.

Příloha č. 2: Státní tajemníci pro Wales

<i>Státní tajemník pro Wales</i>	<i>Stranická příslušnost</i>	<i>Premiér</i>	<i>Nejsilnější strana ve Westminsteru</i>	<i>Stranická většina ve Skotsku</i>
Alun Michael 27.11.1998 – 28.7.1999	Labour	Tony Blair	Labour	Labour
Paul Murphy 28.7.1999 – 24.11.2002	Labour		Labour	Labour
Peter Hain 24.11.2002 – 24.1.2008	Labour		Labour	Labour/SNP
Paul Murphy 24.1.2008 – 5.6.2009	Labour	Gordon Brown	Labour	SNP
Peter Hain 5.6.2009 – 11.5.2010	Labour		Labour	SNP
Cheryl Gillan 11.5.2010 – 4.9.2012	Conservative	David Cameron	Conservative	SNP
David Jones 4.7.2012 – 14.7.2014	Conservative		Conservative	SNP
Stephen Crabb 15.7.2014 – 19.3.2016	Conservative		Conservative	SNP
Alun Cairns 19.3.2016 - současnost	Conservative	David Cameron	Conservative	SNP
		Theresa May	Conservative	SNP

Zpracováno podle: ŘÍCHOVÁ, Blanka. "Spojené království Velké Británie a Severního Irsku: devoluce – tradice – změna". V: DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra a kol. Komparace politických systémů: Základní modely demokratických systémů. Praha, Oeconomica, 2008, s. 107.

Projekt bakalářské práce

Zdůvodnění výběru práce

Práce se zaměří na analýzu institucionálních vztahů mezi britskou vládou a devolučními institucemi ve Skotsku a Walesu. Cílem práce bude zmapovat nastavení a kompetence Scotland Office a Wales Office a zařadit je interpretačně do kontextu devoluce.

Téma devoluce ve Spojeném království je tématem novodobým a také aktuálním. Za dvacet let od svého oficiálního započetí se politická sféra spojená s devolucí velmi proměnila a paradoxně i utichly kritické hlasy ohledně přínosu samotné devoluce. Nejedná se ale o fenomén již ukončený, ba právě naopak, má stále co nabídnout, ať už na poli domácím či zahraničním - lze díky jeho vývoji odhadnout vývoj v dalších evropských zemích, které k "devoluci" přistoupily a poučit se z něj.

I přes velké množství výzkumů na toto téma nám devoluce stále otevírá možnosti, jak se k její interpretaci postavit - můžeme na ni nahlížet jako na reformu zdola nahoru, jak činí většina autorů o této problematice, či jako na reformu shora dolů, jak na ni bude nahlížet tato práce a bude se snažit ukázat, že právě o takovouto reformu šlo, aniž by byla britská vláda ve větší míře ovlivněna periferními faktory, ale naopak sledovala své vlastní zájmy. Tato práce se snaží ukázat, že motivy k devolučnímu procesu leží v centru, tedy v Londýně, a že tlaky z devolučních území jsou při rozhodování až na druhém místě. Práce zároveň nastiňuje jednotlivé faktory devoluce, které motivovaly Londýn ke změnám v keltském pásu.

Předpokládaný cíl

Práce si klade za cíl ověřit, nebo vyvrátit hypotézu, že devoluce ve Spojeném království byla reformou provedenou shora dolů nikoli naopak, tedy že britská vláda provedla reformu nezávisle na možných faktorech vyvstávajících z devolučních území. Dále si klade za cíl zodpovědět dílčí otázky, a to skrze vymezené faktory devoluce vzhledem z centra k periferiím, tedy devolučním administrativám ve Skotsku a Walesu. Výzkumnou otázkou této práce je: "Jedná se v případě Skotska a Walesu o devoluci

řízenou primárně z centra?" Při této výzkumné otázce vycházím z hypotézy, že primární motivy a rozhodnutí byla uskutečněna v Londýně a že tyto motivy byly dále aplikovány směrem k periferiím. Tento vztah zkoumá od roku 1997, kdy byla vypsána devoluční referenda, do začátku roku 2017, kdy byl vydán, zatím, poslední devoluční zákon pro Wales, ve kterém došlo ke značnému posunu.

Výchozí tezí práce je, že devoluce vychází primárně z centra, tedy je uskutečňována na základě ponuky Londýna. Dále, že nejsilnějším faktorem je faktor politický, tedy snaha o udržení a posílení unie a snaha předcházet možnosti federalizace a zeslabení unie samotné. Na tomto základě operuje práce s politickým faktorem jako možností posílení celé unie.

Metodologie práce

Jedná se o případovou studii, kdy případem je samotné období devoluce od roku 1997 do začátku roku 2017. Případ je zkoumán na základě pěti proměnných faktorů - politického, sociálního, kulturního, národnostního a ekonomického, v diachronní rovině. Tyto proměnné vycházejí z období změn devolučních zákonů mezi lety 1979 až 1998 a jsou profilovány na základě vztahu centra k periferiím. Práce se snaží ukázat, že právě tyto faktory měly na devoluci hlavní vliv, a že tlaky z devolučních území Skotska a Walesu na ni měly vliv minimální.

Hodnoty proměnných faktorů jsou dále přiblíženy v kvalitativních pojmech, které mají vést k ověření hypotézy práce. Tento rozbor procesu má identifikovat hlavní příčiny motivů devoluce. Základním předpokladem je rozdílnost rozdělení kompetencí, které vychází ze sledování vlastních zájmů. Na tomto základě je poté skrze motivy utvořen proces devoluce.

Základní charakteristika tématu

Devoluce oficiálně započala v roce 1998, kdy byly vydány první devoluční zákony od referend z roku předchozího. Navázala tak na snahu z 70. let 20. století, kdy byla uskutečněna první devoluční referenda a uveřejněny devoluční zákony, které ale bohužel nebyly kvůli negativnímu výsledku referend uskutečněny. V průběhu dvaceti let labouristická vláda přetvořila původní devoluční návrhy a rozdělila tak kompetence

směrem ke Skotsku a Walesu zcela diametrálně, na rozdíl od původních devolučních zákonů, kde byly víceméně podobné. Tato změna je často připisována velkému tlaku z devolučních administrativ, práce se ale snaží ukázat, že změna přišla z centra, které je hybatelem devoluce a tlak z periferií byl až druhotným. Stejně tak tomu bylo od zahájení devoluce v 90. letech 20. století.

Otázkou tedy je, jaké zájmy sleduje britská vláda a jak skrze ně upravuje podobu devolučního procesu? Který faktor je nejsilnějším a nejvíce model devoluce ovlivňuje? Uplatňují se tyto faktory v časovém horizontu stejně, nebo se v čase proměňují?

Na začátku práce se zaměřím na historického pozadí devoluce a periodizaci. V hlavních částech práce se zaměřím na zkoumání nastavení pravomocí devolučních administrativ, respektive na jejich rozdílnost a proč k takovému posunu došlo. Právě motivy těchto změn budou vymezujícími faktory. Poté se budu zabývat samotným výzkumem a ověřením výzkumné otázky v období po roce 1998, kdy byla devoluce aplikována. Období zkoumání budou rozdělena do dvou celků.

Předpokládaná struktura práce

1. Úvod
2. Devoluční proces
  - 2.1 Historický kontext devolučního procesu, periodizace
3. Vztah britské vlády k regionálním vládním orgánům ve Skotsku a Walesu
  - 3.1 Nastavení kompetencí ve Skotsku (Skotský parlament)
  - 3.2 Nastavení kompetencí ve Walesu (Velšské národní shromáždění)
  - 3.3 Vztah britské vlády a její motivy k rozdělení kompetencí
    - 3.3.1 Labour party a její přínos devoluci
4. Nastavení kompetencí devolučních administrativ ve Skotsku a Walesu od roku 1998 v kontextu devoluce
  - 4.1 První devoluční období (1997 - 2014)
  - 4.2 Druhé devoluční období (2014 - 2017)
5. Závěr
6. Použitá literatura a zdroje

Základní literatura

1. BOGDANOR, Vernon. Devolution in the United Kingdom. Devolution in the United Kingdom / Vernon Bogdanor. 1999, 342 s. ISBN 0192893106.
2. CHANDLER, J. A. Local government today. Local government today / James Chandler. 2009. ISBN 9780719076954.
3. DEACON, Russell. Devolution in the United Kingdom. Devolution in the United Kingdom / Russell Deacon and Alan Sandry. 2007. ISBN 9780748624164.
4. devoluční zákony Skotska (1978, 1998, 2012, 2016) a Walesu (1978, 1998, 2006, 2014, 2017)
5. GALLE, Brian D.; LEAHY, Joseph Kieran. Laboratories of democracy? Policy innovation in decentralized governments. 2009.
6. MITCHELL, James. Governing Scotland: the invention of administrative devolution. Governing Scotland: the invention of administrative devolution / James Mitchell, Department of Government University of Strathclyde, Glasgow UK. 2003. ISBN 0333743237.
7. MORGAN, Kenneth O. Revolution to devolution: reflections on Welsh democracy. Revolution to devolution: reflections on Welsh democracy / Kenneth O. Morgan. 2014. ISBN 9781783160877.
8. TAYLOR, Bridget; THOMSON, Katarina (ed.). Scotland and Wales: nations again?. University of Wales Press, 1999